

ABONAMENTUL

Pe un an . . . 28 Cor.
Pe un jum. . . 14 .
Pe o lună . . . 2-40 .

Număr de Duminică:

Pe un an . . . 5 Cor.
Pentru România și
America . . . 10 Cor.

Număr de zi pentru Ro-
mania și străinătate pe
an 40 franci.

TRIBUNA

REDACȚIA
și ADMINISTRAȚIA:
Deák Ferencz-utca 20.
INSERTIUNILE
se primesc la adminis-
trație.

Mulțumite publice și Loc de-
schis costă fiecare șir 20 fil.
Manuscrisul nu să în-
poiază.

Telefon pentru oraș și
comitat 502.

Di N. Iorga și „Tribuna“.

Domnul Iorga, în râvna d-sale de-a îmbrățișa toate cauzele românești, se ocupă în ziarul său adese-ori și de politica Românilor din Ungaria. Uneori trece chiar peste datoria sa, de a se mărgini la partea generală a manifestațiilor noastre și intră în amănunte de intimități așa zicând familiare, dă sfaturi, ceartă persoane și fruntași și pronunță sentințe, cu toate că rolul acesta de patron nu ar trebui să și-l asume. Și așa s'a întâmplat, că pe lângă toată stirma ce o avem și la noi pentru partea pozitivă în activitatea de istorie și de susținător al românismului a dlui Iorga, să ne facem adese-ori rezerve absolute față de insistențele din intervențiile dlui Iorga, mai cu seamă că eram obișnuți, ca bărbaii fruntași din Regat să fie mai cu tact în amestecul lor în trebile noastre pur politice. Așa de pildă, felul cum dl Iorga comentase pe vremuri discursul dlui Maniu în chestiunea armatei comune; modul cum d-sa nu scapă nici o ocazie a ne dojeni pentru credințele noastre dinastice și pentru politica noastră oficială în ceea ce privește legăturile cu Viena, ni s'au părut sau greșeli de neîngăduit, sau exces vădit de zel, dar în orice caz o greșală de tact, provenită din lipsa de orientare.

Nouă, celor dela „Tribuna“, nu ni se poate dovedi, că în marginile puterii noastre de judecată, nu am fi dat fiecărui om de bine ceea ce îi se cuvine. Bărbaii muncitori și cei de talent au găsit la noi totdeauna o caldă apreciere și, ceea ce este mai mult, adese-ori mai multă decât trebuie și greșala asta a noastră se răsună amar față de câțiva foști prieteni de ai noștri! Iată însuși dl Iorga, a intrat la noi în Ungaria prin poarta largă a „Tribunei“, căci cel dintâi articol de fond, care purta ca titlu numele d-sale și unde îi se preamăreau călduros virtuțile de muncitor, a fost tipărit în „Tribuna“ și era scris de unul din acei amici și tovarăși ai noștri, pe care d-sa astăzi îl insultă. Înainte de asta dl Iorga nu apăruse pe orizontul nostru, iar de atunci tot „Tribuna“ i-a reproduș articole de propagandă și tot ea a dat drumul tinerilor entusiaști să-și exprime în coloanele ei, de câte ori simțau poftă, admirația lor, adese-ori naivă, față de profesorul vestit. Și chiar de curând am admis ca „un jorghist“ să arete că există o asemănare între mișcarea mai nouă dela noi și între idealurile dlui Iorga, — cu toate că de-ocamdată la noi se tratează alte treburi.

Și ce face d-sa? D-sa, care ne dătoarește până la un punct un grad de popularitate în Ungaria; d-sa care ne-a fost colaborator și care în ziarul său

„Neamul Românesc“ ne-a reproduș a-fâtea fragmente și articole întregi, (printre cari unele neiscălite erau ale d-lui Chendi, cel mult boicotat de d-sa!) pronunțându-se în monstruoasa dușmănie pornită împotriva „Tribunei“, are la început o atitudine atât de echivocă! D-sa, cel mai chemat dintre publiciștii din România, de a aprecia o mișcare entuziastă și o pornire sinceră din presa noastră, cel mai indicat a spune în haosul de desorientare a presei din Capitală o vorbă cuminte asupra noastră, confundă pornirile sale personale cu chestiunea însăși și alunecă pe tărîmul injuriilor personale. Învrăjbit în cele literare cu doi din colaboratorii noștri cei mai asidui, cu d-nii Goga și Chendi, de câte ori aduce vorba de „Tribuna“, nu încetează a-și arăta toată ura și spiritul de răzbunare împotriva acestor doi scriitori. Injuriile aceste de sigur nu-i fac onoare d-lui Iorga și se resfrâng defavorabil asupra d-sale. O faptă serioasă nu este ceea ce face d-sa, deoarece încercarea de a îndepărta din presa noastră condeiele, cari muncesc cu atâta stăruință (dl Chendi scrie la „Tribuna“ dela înființarea ei) și cari ne dau pagini de valoarea celor iscălite de distinsul nostru Octavian Goga, este desigur foarte bizară și nu găsește asentimentul nostru.

Nu putem deci de loc să aprobăm tendința d-lui Iorga de a aduce urile

FOIȚA ZIARULUI „TRIBUNA“.

In ciudă.

Am bătut la poartă dimineața 'n zori.
Nu mi-a răspuns nimeni. Și-am plecat așa.
Poți să tulburi visul unei albe flori?
Poate draga doarme dimineața 'n zori. —
— Fie-ți somnul dulce, rândunica mea!

Am bătut la poartă ziua la amiază.
Nu mi-a răspuns nimeni, nimeni și-am plecat.
Ce pustiu pornise vântul printre brazi...
Cine știe...? Dragă e bolnavă azi,
— Tu înviează-o, Cerule 'ndurat!

Și-am bătut la poartă seara 'ntr'amurgit.
Nu mi-a răspuns nimeni, nimeni n'a deschis.
Cea mai dragă 'n lume, ea să fi murit?
— Blestemat să fie cer și răsărit
Blestemată fie moarte, viață, vis!

De-ar fi dormit draga, se scula, oricum,
De-ar fi fost bolnavă, auzeam suspin,
De-ar fi murit, cerul ar jeli acum.
Soarele cu groază s'ar fi întors din drum,
Nu... Dar pentru dânsa sânt de-acum strein.

Vă ardea pe suflet tristul nenoroc, —
Crima și păcatul tu le-ai încăput,
Dar pentru iubire n'ai păstrat un loc,
— Hei, că nu 's un demon cu priviri de foc,
Știu eu ce și-aș face, globule de lut...
„Luceafărul“.

I. U. Soricu.

Dela repetițiile „Luceafărului“.

De Em. Gârleanu.

Ce ciudată e scena într-o zi de repetiție. Tot fastul ei, tot farmecul ei mincinos, toată poleiala i-se șterge în fața pânzelor văpsite grosolan, în fața stâncilor de carton, a cerurilor de mucava. Actorii în hainele lor de toate zilele își spun rolurile cu caetele în mână, întrerup tiradele, fac o glumă, sau își aruncă înepături; maestrul de scenă îi dojenește, le arată, îi întoarce să înceapă iar aceleași șiraguri monotone de cuvinte pe care urechea nu mai vrea să și-le primească.

Impresia aceasta ciudată stăruie chiar la o repetiție generală, când decorurile sânt toate, sau mai toate pregătite, când artiștii joacă grimași și 'n costume.

E repetiția generală a „Luceafărului“, dlui Delavrancea. Scena cuprinde decorul actului întâi, frumoasa poartă a cetății din Suceava. Sala e întunecată. Numai sus, în mijlocul cupolei, printre alăturile policandrului uriaș, ziua se zărește ca o dantelă. De abea ne zărim unii pe alții: câțiva scriitori, 2-3 critici; în loja direcției; directorul general al teatrelor, dl Eliade și autorul dl Barbu Delavrancea.

Repetiția începe. De după zidurile de strajă, glasul plin de umor a lui Brezeanu, răsare îngrijat. Marele artist se emoționează la repetiția generală ca și în seara premierii. Peste câteva clipe, intră în scenă maestrul, Nottara, care joacă rolul lui Petru Rareș, și a pus și

piesa în scenă. În mijlocul unei tirade maestrul se oprește: „Da' nu sta așa țeapăn, măi băete“, dojenește pe unul. Și cuvintele aceste împarte spusele lui Petru Rareș, și ne face să zâmbim.

În actul al II-lea e multă figurație. Maistrul Nottara e cu ochii în patru. Își spune rolul și deodată, se răpede într'un colț: „Ești mai în față, așa“. Și trage pe un figurant de mâneca hainei, și iar își reia cele ce trebuie să spue mai departe. Din măreția vorbirii de adineoară, dojana cade ciudată, ne dă ca un duș rece celor cari ascultăm.

În actul al III-lea șgomotele luptei nu se deslușesc bine; dl Delavrancea e nervos. Se scoală în picioare, în lojă, și strigă: „Nu așa, nu așa. Par'că e la alegeri! Nu-i vorbă și acolo sânt false strigătele, dar“...

Și scena începe din nou, și iar din nou. E neînchipuită puterea de muncă a maestrului Nottara.

După 30 de ani de scenă, a păstrat aceiaș violciune, aceiaș dragoste de că. Iar marele său talent, e veșnic învălit cu o rară modestie, care face cinste unui artist ca dânsul.

Dl Delavrancea nu iartă nici o trăgănare, nici o greșală. Roagă pe artist să înceapă ori ce scenă i-se pare cam târăganată.

Eșim dela repetiție la 7 seara. Se începuse la 1 după prînz.

sale individuale în legătură cu chestiunile ridicate în coloanele noastre și ni-se pare totuș extrem de curios, că atacându-ne pe cei mai străduitori dintre noi, d-sa în principiu ne dă totuș dreptate campaniei. E fenomenal de ciudat, ca să combați pe colaboratorii unei foi, cari zilnic contribuie la ridicarea nivelului ei și-i dau o răspândire mai mare și totuș, după o lungă hotărîre, să te lase hoța de inimă ca să recunoști valoarea foii însăș.

Sub titlul „Războiul partidului național din Ungaria cu „Tribuna“, în „Neamul Românesc“ dela 20 Decembrie, dl Iorga, după ce iarăș se lapădă de cei doi inamici personali ai săi, urmând glasul conștiinței, nu poate evita să nu declare următoarele:

„...Supere-se oricine, dar să-mi fie îngăduit a crede, că „Tribuna“ este cel dintâi ziar românesc, cel mai viu și cel mai popular, că serviciile, pe cari le face, sunt nepretuite. E singurul ziar, care a știut să treacă peste valoarea de grup și peste utilitatea locală ori specială. Astfel de puteri se fac, uneori în ciuda slăbiciunii sau desorientării celor cari le conduc pe rând, se fac prin voința unui popor, pentru a-l servi...

„Să facă partidul un nou ziar, și tocmai la Arad și un ziar de concurență? După ce o avere s'a cheltuit pentru a întemeia material, în condiții cari onorează ziaristica românească, „Tribuna“? Ce idee Doamne!

„Că a pierit „Lupta“, nu e nici o păgubă! Partidul are nevoie de altceva, decât o foaie rău redactată și puțin cetită; îi trebuie o manifestare în limbă înțeleasă de toți, pentru a vorbi opiniei publice europene. Ii trebuie un ziar german, care să apară la Pesta sau Viena!“...

Adevărurile aceste cinstite cadrează așa de nepotrivit cu partea personală, asupra căreia dl Iorga stăruie mereu și nimeni nu va putea crede minunatul paradox, că dacă „Tribuna“ este un organ, care poate fi numit „cel dintâi ziar românesc“, acei publiciști

Observațiile dlui Delavrancea a smuls un nou cuvânt de spirit lui Brezeanu. În actul al II-lea se aduce, lui Petru Rareș, capul italianului Gritti, tăiat, pe o tavă. În seara premierii, cum dl Delavrancea arăta la toți părțile slabe ale interpretării, Brezeanu îi zice:

„Mi se pare, coane Barbule, că numai capul lui Gritti a fost bine după dumneata!“

Cu rântul a făcut mult haz.

Dar după repetiții lungi, piesa se joacă admirabil, și vin serile cu săli pline. — dela galerie până la cel de pe urmă stal.

cari îl fac acest ziar, ar fi demni de ocara savantului profesor și istoric, sau a nenorocitului domn A. C. Popovici, care a urmărit aceeaș tactică!

Moștenitorul și opoziția ungurească. Valurile stîrnite de pretinsa declarație a moștenitorului de tron au început să se domolească până și în Ungaria ieri, primul ministru, contele Khuen a declarat pe culoarele camerei, că textul publicat de „Pester Lloyd“ n'a fost autentic și că a apărut necontrolat de guvern. Evident că guvernul voiește să scape de orice răspundere, după ce efectul declarației publicate de semioficiosul său a fost tocmai contrar celui așteptat. Sub pretext că e satisfăcută de lămurirea primului ministru, în realitate însă silită de considerații bine pricepute, opoziția la rîndul ei a grăbit să răspundă că renunță la interpelarea anunțată cu atîta sgomot.

Delegațiunile. Ni se comunică din Budapesta: Delegațiunile se vor întruni din nou, în 23 Ianuarie. În ședințele plenare se vor prezenta din partea miniștrilor comuni proiectele anunțate deja.

Diu Camera. În ședința de azi s'a continuat discuția asupra convenției comerciale cu Serbia.

Discuția se va continua și mâine.

Sporirea poporului românesc.

București, Decembrie.

VI*)

Niciodată mai mult decât astăzi nu s'a simțit lipsa de îndrumări gospodărești naționale și cu toate acestea e un fapt adevărit, că nu se iau măsuri, decât cu foarte mare greutate și codire.

Și e rea, e ucigător de rea această nehotărîre.

Am amintit că trebuie să promovăm industria națională. Prea adevărat. Dar nu trebuie să uităm nici o clipă că în acelaș timp sântem siliți să sprijinim din răspundere și *comerțul național*. Și aceasta cu atît mai mult, cu cît industria și comerțul sânt după agricultură cele 2 temelii de căpetenie ale propășirii naționale, deci și ale sporirii poporului nostru.

Chintesența promovării industriei, este alcătuirea unei legături între industrie și comerț. Prin urmare *naționalizând* industria, trebuie neapărat să căutăm să *naționalizăm și comerțul* în acelaș timp, căci altfel totul este muncă zadarnică.

De veacuri, comerțul la noi Românii s'a făcut de străini, abea ieri-colea și de către un Român. Că ne împotrivim acestor străini a tăzi mai mult decât oricând, este, fiindcă astăzi știm mai bine cum ei ne împărtaşesc cu noi durerile noastre, nu ne ajută neamul, ba mai mult, sânt dintre acei străini mai cu seamă Jdani, cari prin mijloacele cele mai necinstite și mai lipsite de căință, caută să câștîge, nimicînd întrecerea cinstită între negustori și nu voiesc nici măcar să ne audă de nume.

Să știe, nu strică însă s'o mai spunem, pînă nu va mai fi pui de Român, care să n'o știe, că comerțul este unul dintre cele 3 izvoare de avuție ale unui popor.

*) Vezi „Tribuna“ 224, 233, 244, 260, 271.

Că să fie oare, că cu toate acestea pînă astăzi, ba chiar și astăzi, comerțul între noi Românii se face mai mult de străini?

Lucrul e lesne de lămurit.

1. D sprețul față de comerț din partea Romanilor noștri, pe cînd la străini e cu viză și stimă.

2. Nesprijinirea din partea băncilor românești a negustorilor Români, pe cînd la străini negustorii lor se bucură de creditul de lipsă.

3. Credința cea rea a străinilor, uniți cu toți împotriva negustorului român.

4. Nepăsarea publicului românesc năvăș, față de negustorul român, sprijinind mai bucuros pe dușmanii de moarte, decât pe frații de acelaș sânge.

O dovadă, una singură și va fi de ajuns ca să fim încrînciți pe deplin de acest trist adevăr. Cunoșc un librar român, în bătrînit în cinste și un nestăcutat naționalist. Cu toate acestea cîte cîude nedreptăți a mai pălîmit în spinoasa profesie ce și a ales o tocmă dela așa ziși mari naționaliști, cari mai bucuros își compără pentru ei, pentru a lor, ba culmea cruzimei, îndemnînd și pe alții să cumpere de ale librăriei dela un Jdan prișărit în partea locului s'au, dela un tîrb vînzător de neam, sau dela un neamț bîijcoritor a tot ce e românesc. Ș de ce toate acestea? Fiindcă e un naționalist prea statornic și dîrz și nu-i place să ungă pe nimeni.

5. Concurența necinstită, ce li se face negustorilor Români, de către negustorii străini. Vînd mîrlă mai ieftină, dar mai proastă. Două lipsă la cîntar și la metru și la litru.

În ce chip putem interveni ca să putem pune odată sfîrșit acestor neajunsuri în comerțul nostru de astăzi?

Cerînd din partea băncilor noastre să sprijinească pe bîeții noștri negustori români, încuviințîndu-le credite, să îndemne la negustorie puteri tinere destoinice, dîndu-le ajutoare bănești să înființeze s'au să pu la cale întemeierea de *societăți cooperative de consum*, fiindcă Românii cum e sîra nu poate înfrunta singur concurența străinului înstărit, cu atît mai puțin a străinul avut, dar necinstit. E nimerit să amintim și de *Librăriile cooperative*, cari ar face nimeni în privința culturii sufletești, dacă începe să se înființeze cît mai vite. Numele pot vînde cărți bune și ieftine, edită chiar și biblioteci ieftine și de folos pentru infometatul nostru popor în ale cînoștin de carte.

Nu mai pria *cooperative* de tot felul, l cînd pîrtaș pe fiecare Român, vom put răsbi în lupta pentru *romanizarea* comerțului, smulgîndu-l din mâinile străinilor. vorba așadară de desrobirea noastră străini, și milioanele cari intră acum sacii lor lacomi, să intre mai bine în buzunarele noastre cumpătate.

Dar e o cauză de existență neatîna în viitor, a poporului nostru, care trebuie să ne facă să căutăm pe toate căile, ca pătrundă cît mai mulți Români, dar Români cuț și prișăriti, în ale comerțului în ramura aceasta. — Privind și cercetîndu-l pe poporul nostru în privința îndelungetei sale, ne va isbi faptul, că poporul românesc se împarte în 2 părți deosebite una de alta și pe cari nu le leagă nîc economiceste laolaltă: Pătura țărănească pătura domnească.

Dr. B. BASIOTA medic
specialist în morburile femelești.
Cluj-Kolozsvár, Str. Ferenc József No 6.
Consultațiuni între orele 8 - 10 a. m. 3-5 p. m.

exemplar gratuit și cu fotografia dlui Șuluțu, ca să știe tot natul, ce *cinste mare* a fost în stare să facă *culturii române*, la anul Domnului 1910, acest „venerabil” președinte al „Asociațiunii”.

Iar până atunci „venerabile” vei avea prilej să meditezi, mult și bine asupra *maximei etern adevărate* a dlui Iorga:

«Bătrânețele, cari își cer singure respectul, nu îl merită!!»

Săliște, 15 Decembrie.

Scrisori din București.

Moartea unui ziarist. — Patimi. — Lei și soboli. — Dela Românii macedonenii.

București, 20 Ianuarie.

Încă unul care s'a dus. Și s'a dus străin, nepărs de nimene, părăsit până la lăcașul de veșnică odihnă, doar de câți va prietenii și colegii de gazetărie, cari i au mai rămas atunci, când boala și sărăcia îl urmăreau ca umbra. L-am cunoscut întâmplător într-o seară, la o întrunire populară. O figură simpatică. Blond, cu buzele cam răsfânte, cu ochii așa de triști. «Și eu sunt de dincolo».

Și, cu intimitatea care se stabilește imediat între aceia cari păstrează aceeași dragoste unor locuri sfinte, de unde au pornit într'un moment de suferință zbuciumare sufletească, mi-a povestit toată viața lui de copil străin și fără de noroc. Vorbea cu multă căldură și dulțime de mamă sa, fără a aminti, dacă mai trăiește sau nu.

Îl chema Danăș. Aici însă își zicea Danășușu poate spre a scăpa de glumele răstălcioase ale celor ce îl tachinau. A intrat cu entuziasm în gazetărie. Cât va timp a fost unul dintre cei mai apreciați reporteri. Apoi o boală nelindurată începu să îl slăbească foște. Entuziasmul de altă dată era acum așa de decepționat și de lipsit de încredere. Cursul îl slăbea pe măsură ce boala îl consumea. Zilele acestea a intrat în spital, de unde i au scos alții, spre a îl așeza spre veșnică odihnă în cimitirul sf. Vinerii. Și ca semn al atăratei amintiri i au așezat la cap o cruce frumoasă de marmură.

Și, nu știu cum, m'a cuprins o jale adâncă, privind convolul așa de restrâns care-l petrecea pe Danășușu. O fi mai trăind mama lui, din satul de lângă Sibiu? Și cine-i va duce vestea că Nicu nu mai este?

Zilnic ne este dat să vedem stătea și alătea povezi de neastatornicia lucrurilor omenești. Și cu toate acestea nu slăgăm, nu vrem să alunghim dela noi călmile. În grozava luptă care se dă pentru viață, nu mai căutăm să vedem dacă arma pe care o folosim lovește numai pe adversar sau și pe alții cari nu sânt vinovați, lovește în oameni integri, în instituții, cari reprezintă idei mari și binefăcătoare.

Azi au sosit la București invitațiile la abonament pentru noul ziar al membrilor din comitetul executiv al partidului național român din Ungaria. Zărele vor lua probabil notă despre înfăptuirea acestui ziar. Unele vor folosi și acest prilej spre a satisface darul de răzbunare personală a unora dintre colaboratorii lor atâta de distingiți în acrobația stilistică.

Altele se vor mărgini pur și simplu să înregistreze știrea. Și să nădăjduim că se vor mai găsi spirite independente, cari să arate și să condamne cu toată asprimea partea imorală a acestei întreprinderi gazetărești. Se vor găsi și alții cari, chiar din faptul că această gazetă apare la Arad să deducă lipsa de încredere în forțele celor ce o conduc de a trage o brazdă nouă într'un ogor întelenit, de a porni această gazetă în alt oraș, unde organele românești de publicitate lipsesc, unde să lupte dintr-o să formeze o atmosferă prielnică scrisurii românești.

Dar la Arad au rămas încă ca să prepare această atmosferă, de care trunțașii diutăie vin acum să profite, angajându-se la desgustătoarea muncă de soboli, cari or să submineze, de dragul ambițiilor jignite, cea mai românească instituție.

— »E cel mai ru. sos spectacol, spunea un tânăr literat din Arad. Lăzând la o parte orice preocupări, nu se poate să nu se revolte mân-

dria ta de Român, când vezi că oamenii cu pretenția de a conduce un popor întreg, se prețază la o astfel de întreprindere. Credeam că în fruntea acestui popor sânt lei stăpânitori! Și azi să-i vezi ang-jați la o muncă de soboli. E dureros. Te descurajază, te deprimă această rușinoasă constatare.

»Cât bine n'ar fi putut face această gazetă în Sătmăș, în Maramurăș, sau chiar și într'un centru din Ardeal, unde nația e mai puțin expusă influenței străine. Și, făcând să apară ziarul la Arad, unde nu e nevoie, au frustrat sortii de izbândă ai cauzelor românești, au lipsit un alt centru de un focar de lumină trezitoare a conștiinței și demnității naționale, au făcut un păcat național de neiertare!

Și ochii celui ce vorbește se aprind. Glasul lui devine tot mai nervos. Și în timp ce îl ascult, gândul meu fuge așa de departe. A pomenit numele dlui Goldis. Și mi am adus aminte de cuvintele pe cari ni le a adresat, ca elev al liceului din Brașov, atunci când s'a despărțit de noi. Poate de aceste cuvinte își mai aduce aminte și alt tânăr scriitor din Ardeal.

— Rămâneți credincioși legii voastre. Și să nu dușmăniți nici odată nimica ce-i al neamului nostru. C'avem noi dreptul.

Aici s'a oprit. Și a eșit din clasă cu capul în jos, gânditor și trist. Astăzi când se năpustește cu atâta îndărățită pornire în contra unei instituții a neamului nostru, cel mai obscur dintre foștii săi elevi îi aduce aminte de aceste cuvinte spuse atunci, demult, după povestea atât de fermecătoare a pătașelului iubirii a Didonei?..

Zărele de aici au luat notă de frumoasa acțiune pornită la Oradea mare, pentru răspândirea literaturii în păturile cât mai largi ale poporului. Unele au publicat știrea însoțită de comentarii elogioase. Cele mai multe consideră această acțiune drept rezultat al îndemnațiilor și frământărilor din ultimul timp. Și, dacă aceasta este în adevăr așa, atunci «Tribuna» e dator să mai scrie zec de martiragi, numai să vadă formându-se asemenea acțiuni locat mai multe locuri. E satisfacția cea mai strălucită. Iată ce scrie în această privință «Victorul»:

Zbuciumările observate în ultimul timp în viața publică a Românilor din Ardeal și Ungaria, discuțiile și îndemnațiile au avut ca urmare frumoasă a ține pornită la Oradea mare din partea prelaților bisericii unite. Zărele acestea s'au întrunit în capitala Bihorului, sub presidenția episcopilor Rada și Hossu o seamă de fruntași ai acestei biserici, punând bazele unei societăți, al cărei scop este să răspândească în păturile cât mai largi literatura religioasă și națională.

Sunt semne bune acestea. Semne de primărie. Și întreg poporul românesc leagă multe speranțe de acțiunea pornită de cei doi episcopi, cari par a fi înviiți vremurile de muncă națională din timpul unui Șuluț și Șaguna.

Dar Macedonenii ce fac? Aceleași năzuinți de îndreptare, de acțiune mai rodnică în sens național o observăm și la ei. La ei însă lupta se dă cu mai multă tărie. Glasul de protestare în contra trecutului vinovat este mult mai puternic. Lupta în contra basmelor și a minciunii brodate în jurul chestiunii naționale a Aromânilor este de o îndărățită fașă pereche. În «Românul dela Pinda» cetim următoarele categorice îndăruri:

»Prăpastia cără ca e este îndreptată chestiunea noastră, a determinat pe toți luptătorii noștri sinceri și conștiințioși de mistruirea lor, ca să înceapă o acțiune energică de regenerare și în drumare solidă.

Acțiunea în chestiune se va desfășura atât la fața locului, cât și aici în Capitală, de unde, din nenorocire, o asociație ocultă și fără de nici o responsabilitate, face sforțări desperate pentru a continua și mai departe opera sa negativă.

Alte roade, dacă n'a dat până în prezent acțiunea noastră, totuși, a format destul luptători conștiințioși, cari au ajuns să vadă lucrurile prin adevărata prismă a pozitivității și cari vor și să armonizeze interesele superioare ale românismului, cu acelea ale patriei noastre otomane.

Este vintul de primăvară, este spiritul nou de trezire, de recunoaștere a adevărului, care s'a pornit odată peste întreg poporul nostru. Și val de aceia cari caută să se opună ideilor mântuitoare.

Correspondent.

Tulburări anarhiste în Londra.

Luptă între poliție și anarhiști.

În cele mai primejliose suburbii ale Londrei, în partea de miazăzi, de zile întregi decurge o luptă sângeroasă între anarhiștii Roși și puterea armată a poliției și a ostașilor comandați pe teren. Protecția de toleranță legii, o mare parte dintre anarhiștii s'a stăpânit în regiunea Lindley street, Stepney, Houndsditch și Whitechapel din suburbiul de miazăzi, pe aproape de docurile Tamizei și din întunecimea acestor furnicar al crimei se repezeau nopțile și operau spargerii și furturi, care de cele mai multe ori costau jafte de vieți nenumărate ale credincioșilor polițiști cari îndrăzneau să urmărească pe rău făcători. Tot de aci s'a operat și spargerea magazinului de juvenciale din Houndsditch care a costat viața a cinci agenți de poliție. Urmărind câteva indicii fugare asupra criminalilor, poliția a intrat în primejliosele suburbii ca să percheziționeze cu deamănuntul tavernele și toate culburile în cari se plănuiau nenumărate grozăvii cari țineau orașul în veșnică spaimă. Rezultatul a fost surprinzător și criminalii pe drum să cadă în laș, când cu cea din urmă scântea a desnădejției au hoșrât să se opună poliției până la cea din urmă picătură de sânge. Întreg suburbiul e asediat de poliție și de soldați, în ajutorul cărora au venit și pompieri. Eri ziua întregă au răsunat trozniri de puști și focuri de revolvere, umplând aerul de țipetele victimelor cari se zbuciumau în ghiarele morții. Un comisar de poliție a murit după ce a fost transportat la spital și nenumărați răniți au venit ca să i lea locul. Pierderile anarhiștilor încă sânt destul de însemnate și după cum se prevăzuse, în societățile criminaliste erau îmălțrați și oamenii de seamă cari surprinși în fragranți au dat foc caselor și pe urmă s'au sinucis ascunzându-și împreună cu clădirea secretele lor, a căror țife ducău până în cele mai respectabile straturi ale societății.

Poliția e sigură că dacă va pune mâna pe anarhiștii asediați va încheia un îndelung șir de crime cari, ca și cele de mai înainte, ar fi secerat vieți omenești cu nemiluita; drept aceea folosește măsurile cele mai energice pentru înfrângerea lor.

Asupra celor întâmplare primim următoarele știri:

Cartierul criminalilor.

Pela jumătatea lunii trecute niște bandiți au fost surprinși de poliție în clipa când spărșeseră un magazin de juvenciale dintr'o stradă laterală a orașului. Între bandiți și polițiști s'a dat o adevărată luptă a cărei rezultat a fost că doi sergenți au rămas morți pe teren, iar alții trei au murit ulterior la spital. Bandiții au scăpat cu toții, afară de unul, împușcat din greșală de tovarășii săi, care s'a mai târât câțiva pași, pe urmă a căzut mort pe marginea străzii Stepney îndată după aceasta poliția a publicat un premiu de 12000 coroane pentru cel ce ar putea da indicii asupra criminalilor. S'au afișat pe străzi anunțuri uriașe la care era alăturată și fotografia criminalului găsit mort, și toate zărele au reprodus afișul cu fotografie cu tot.

Dar au trecut săptămâni la mijloc fără să se fi făcut un pas pentru descoperirea criminalilor, când în sfârșit a venit un ovrei care ș'avea dughena nu departe de strada unde găsiseră pe banditul mort. Acesta nu cunoștea decât scrisoarea ebraică și nici zăre nu cetea, dar când a văzut chipul asasinului pe un afiș s'a dus la poliție și s'a anunțat că el cunoaște pe omul din chestie, căci l-a fost multă vreme locatar în strada Goldstreet, până când s'a mutat în strada Stepney, nu departe de locuința veche. Era pictor și-l chema Poteki Morunzev, iar până ce a stat la el nu a observat nimic ce să-l stărnească bănuiala. Era om așezat și toată ziua sta la fe-

reastră înaintea șevaletei și lucra. De atunci l-a văzut de mai multe ori în noua locuință lucrând la fereastră.

Indicțiile ovreiului au dus la rezultat, căci poliția descinzând în locuința pretinsului pictor, a descoperit un adevărat arsenal. Într-o cameră de alături au găsit mai multe lăzi, pline cu mașini infernale, iar altele erau încărcate cu revolve și cartușe. Pe lângă acestea erau o mulțime de materii chimice și unsoare pentru fabricarea bombelor. În cutiile de vopsele ale pictorului au găsit toată corespondența mai recentă a anarhiștilor din Paris, Petersburg și Moscova. Din scrisorile aflate s'a constatat că anarhiștii proiectau o serie de atentate în toate orașele Europei.

În aceleași scrisori poliția a aflat numele tuturor anarhiștilor ruși din Londra și cu adresa în mână ușor li puteau găsi. Lucrul era de mare însemnătate, căci făgăduia nu numai prinderea asasinilor din Houndsditch ci și arestarea tuturor anarhiștilor primejdioși liniștei publice. Prin cauzele lor însă anarhiștii au aflat de primejdia ce li așteaptă și au șters-o din bună vreme, închirindu-și locuințe în Lindley street la burghezii nașnici și mici industriași în nădejde, că aici nu le vor da de urmă. Dar câțiva agenți secreți l-au descoperit și ei, și un pluton intrase deja în Lindley street sub conducerea comisariatului Lesson care împărțea oamenilor roșine, când din ferestrele caselor din apropiere a pornit o salvă de focuri. Câțiva poliști au fost răniți ușor, lui Lesson încă i-a pătruns un glonte în piept și l'a dat grămadă. Acesta a fost semnalul de luptă și un sub-comisar a alergat la telefon cerând rezervele poliției. În câteva clipe toată garda poliției a sosit la fața locului sub conducerea căpitănului de poliție.

Era de prevăzută că anarhiștii sânt hotărâți să lupte cu toată desăvârșirea și trebuia lucrat cu multă precauție. Toate intrările străzilor au fost închise și șapte sute de poliști înarmați cu revolve asediaseră casele și la șapte ore de dimineață s'a dat cea dintâi salvă ducătoare de moarte.

Stare de asediu.

Casele în care se retrăseseră anarhiștii erau păzite cu cea mai mare strictețe, și nimeni nu putea să se miște. Peste puțină vreme a sosit o nouă trupă de poliști înarmați cu carbine și cu porunca ministrului Asquith de a silni cu totul melima anarhiștilor. Pe la ceasurile unsprezece vecinii au fost scoși din case și locuințele ocupate de poliție care nu mai putea suporta în liber focul asediaților. Garda scoțiană și corpul pompierilor lucrau din răspuțeri pentru reținerea publicului curios, care sta gata să dea năvală asupra poliției.

După miez de noapte anarhiștii s'au retras în podul casei și i-au dat foc. Pușcăturile anarhiștilor se răziseră dar fecu glonț plecat dela ei intra în carne vie. Strada avea aspectul unui adevărat câmp de bătăe, la fiecare pas se svîrcoleau răniții și gemetele lor umpleau văzduhul. Casa în care se retrăseseră anarhiștii era bombardată complet și cuprinsă de flăcări s'a trărut pe dată. Pompierii cari au sărit să stingă focul au găsit în pod șase cadavre carbonizate. Dar se crede că anarhiștii s'au furișat în vr'o casă din vecinătate și aceștia sânt numai victimele ce le au lăsat în urmă. În decursul nopții au mai găsit două cadavre a pungașilor cari asasinaseră poliția. La ceasurile trei, lupta a încetat. Poliția însă n'a părăsit locul de bătăe ci pînă dește meru momentul când se va putea descărca cu toată urgia asupra anarhiștilor.

Gorespondență de pe Murăș.

Aiud, 6 Ianuar.

În virtutea unui comunicat oficios dat de cei competenți, și citit în coloanele acestui prețuit ziar, acum sânt vre-o câte-va săptămâni, — la noua alegere de deputat dela Murăș-Uioara nu s'a pus candidat din partea noastră.

Adevărat că noi Românii aici sântem în minoritate și-și vor fi zis unii: de ce atîta luptă, când toate sânt zădarnice?

Să-mi deie voie domnii, cari ândesc în felul acesta, să le spun, că lupta trebuie purtată cu orice ocazie, — indiferent, că ar fi fost ales

candidatul nostru, — și mai ales aici pe valea Murășului, unde țăranul e pildă în achitarea datorinții lui naționale, aici la noi unde mulți dintre conducătorii poporului, — din prilejul trecutelor alegeri, s'au încercat să corumpă poporul și să-l presioneze, numai, ca ei să se pună bine cu cutare flecușet dela comitat.

Dar țăranul aici nu se face așa ușor marfă de vânzare. El ar fi stat și acum neclintit pe lângă steagul național. E bine să vină în mijlocul nostru oameni cari propovăduesc cuvântul cel adevărat, ca în sfârșit să se convingă țăranul despre dreptatea luptei noastre și despre strămbătatea făgăduielilor cu cari îi îmbie unii dintre preoții și învățătorii noștri slabi de înger. Nu numai lumina culturii s'o dăm poporului, — care grație conducerii și sirguintii celor din fruntea „Astrei“, se deșteaptă tot mult, — ar fi și rușine să constat contrariul, chiar la noi în inima Ardealului, ci trebuie să-l ținem în curent cu politica opresorilor noștri, cu ticăloșiile lor, și acestea se pot face mai bine din prilejul adunărilor de popor, și a candidărilor de deputați naționaliști.

Este poporul nostru foarte însetat de lumină și povețe, și cu cât drag ar vota ei cu toții pentru candidații noștri, afurisitul de cens însă nu le dă voie.

Și aici tot intelectualii noștri poartă vina. Cunoșc mai multe comune, unde notarii nu iau în lista electorală, pe Românii, în cari observă o scântee de dragoste pentru neamul lor.

Iată de pildă în comuna Tâmpăhaza, satul natal al episcopului Radu, vre-o 15 țărani sânt șterși din listă pe motivul, că ei citesc gazete, fac politică, ei, zice abtezul de notar, că se mai gândesc la o Românie mare. Și știu și alte comune, pe care nu le amintesc, de astădată, în nădejdea, că cei chemați, conducătorii firești, preoții și învățătorii satelor noastre, își vor face datorința pe viitor, luminând pe țăran despre dreptul lui de-a fi luat în lista celor cu drept de vot.

Dacă toți ne-am îndeplini datorința cu cea mai mare scrupulozitate atunci desigur, că în cercul de alegere al Murăș Uiorii, noi am fi în majoritate iar nu ungerii.

Și domnii cari au hotărât în chestie au făcut foarte rău, că au abandonat ideia de-a pune candidat național din prilejul recente alegeri de deputat dela Murăș-Uioara.

Correspondent.

Din străinătate.

Mișcări revoluționare în China.

Se mișcă și Chinezii. Cultura europeană dusă de tinerii Chinezi, cari au studiat prin diferite centre ale Europei, a intrat și pe Chinezii, cari dela apusul marșilor lor dinainte de Christo, au dus-o într-o lăncezire îndelungată. O țară mare cu supus mult, cari trăiau o viață patriarhală, mulțumit cu ei înșiși, și cari priveau nerefractari în fața culturii europene, — iată ce a fost uâna în zilele mai nouă poporul chinez. Urmând pilda Japoniezilor, au început și tinerii chinezi să treacă la universitățile din Europa, de unde apoi, îmbogății cu cunoștințe și idei nouă, se întorceau în patrie, cu dorul însuflețit, de a scutura jugul semolțel, în care se aflau conașionali lor. Și pornirea pentru redșteptare a cuprins tot mai mult spirituale iubitoare de propășire, ale masei poporului.

Făcându-se propagandă, pentru introducerea constituționalismului care ar aduce cu sine și reformele așteptate, — poporul a început să se miște, și prin demonstrații și protestări energice contra absolutismului, a silit curtea Imperială să aducă unele proiecte referitoare la acordarea constituției.

Urmându-se și mai departe cu agitațiile, împăratul Chinei a dat constituție poporului, care constituție însă era departe de felul în care s'a cerut. Poporul nu l mulțumit și cecece n'a putut căpăta pe cale pașnică se pregătește să și o câștige cu arma. E numai începutul izbucnirii nemulțumirii care după cum se crede este susținută și de marile puteri europene. După știrea dată de ziarul Daily Mail din Londra, aceste pu-

teri interesate în cauză ar fi Rusia, Germania și Japonia. Se amintește, cu rezervă însă, și scopul urmărit de cele trei state, de a împărți China între ele, care veste pare a fi mai mult o combinație fantastică. Ca și în Portugalia, începutul revoluțiunii chineze are același caracter.

Din partea curții imperiale s'au descoperit societăți revoluționare secrete, s'au deținut mai mulți membri ai lor, iar din partea revoluționarilor se afirmă, că armata este câștigată mișcării revoluționare. Se amintește și de memoriul înaintat regentului din partea corpului ofițeresc, prin care se cere constituție poporului, căci numai așa se va putea pune capăt și mișcării ce amenință tot mai mult puterea armată.

În urma sărilor nesigure ce domnesc în China, bancherii, oamenii de afaceri, precum și cei bogăți au sîstat orice credit și și au retras averea din circulație, depunându-o la bănci străine.

O apropiată izbucnire se poate aștepta în urma atentatului nereușit, îndreptat contra ministrului Ching, unul din cei mai marcați membri ai consiliului, care atentat a produs mare agitație. Prin acest atentat s'a indicat calea spre revoluțiune.

Exlexul în Belgia. Din Bruxella se anunță, că Belgia e în stare de exlex din cauza ținutei senatului. Membrii socialiști și liberali ai senatului i-au luat de rău guvernului, că a depus așa de târziu proiectul bugetului și al contingentului de recruți pe biroul senatului, că nu le a rămas timp necesar pentru studiarea lor. Din acest motiv au hotărât un mod foarte apart de obstrucție contra guvernului. Au pășit cu toți sala, și deoarece la aducerea rezoluțiilor se cere prezența a 56 de senatori, iar senatorii clericali dau numai 50 de voturi, nu s'a putut aduce nici o rezoluție.

Neputându-se trece prin votare, așadar, bugetul, — țara a ajuns în ex-lex.

Mișcări pentru întronarea prințului Gheorghe al Serbiei. Ziaristul sârb Milosavliević, care a fost expulsat zilele trecute din Serbia, ajungând în Sofia, a adresat o scrisoare deschisă ziarelor bulgărești, în care spune următoarele:

Moștenitorul a plecat să se întrezeze; regele s'a pregătit să meagă la Roma, — și guvernului îi e teamă, că în această absență a moștenitorului și a regelui, se va da o lovitură de stat Serbiei, care ar avea de scop întronarea prințului Gheorghe. Din acest motiv guvernul a luat dispozițiuni foarte severe, a căror jertfă sânt și eu.

INFORMAȚIUNI.

A R A D, 4 Ianuarie n. 1911.

— **Congregație furtunoasă.** Din Deva ni-se telegrafiază: Azi s'a întrunit congregația extra-ordinară a comitatului Hunedoara, convocată de opoziția comitatensă, după ce prefectul Mara, înainte cu câte-va săptămâni, nu voise să deschidă congregația ordinară, pe cuvânt că au fost invitați și membrii noi cari n'au drept de vot decât dela 1 Ianuarie.

Adunarea a fost foarte furtunoasă. Justiții și guvernamentalii erau aproape să ajungă la bătăie. Sgomotul n'a voit să înceteze nici o clipă. Adunarea a fost suspendată fără să se fi putut lua vre-o hotărîre.

— **D. Vasile Pirvan,** agregat la facultatea de litere din București, a fost numit director al Muzeului Național din București în locul dlui G. Murnu, demisionat.

— **Cutremure de pământ.** Aparatele geotehnice dela institutul de meteorologie din Budapesta au semnalat stăzi un puternic cutremur de pământ, care după părerea specialiștilor e unul dintre cele mai grozave cari au obvenit în cele din urmă decenii. Efectul lor va fi fost necondiționat catastrofal, la caz că a avut loc în regiuni locuite de oameni. Se așteaptă știri din toate părțile asupra celor

întâmplare, dar până acum nu se știe nimic sigur.

Cel dintâi raport al institutului meteorologic e următorul:

Aparatele geotelmice ale institutului au semnalat la miezul nopții un cutremur catastrofal, care a avut loc într-un continent străin de al nostru. Semnalul pendulei a început la 12 ore 34 și s'a isprăvit la 3 dinspre ziuă. Cele patru creioane au căzut din loc și oscilația din urmă a componentei dela pendula Bosch a fost de 86 milimetri. Oscilația componentei dela pendula Weichert a fost de 68 milimetri și singură aceasta a semnalat cutremurul până la sfârșit.

— **«Un cântăreț».** La rubrica *documente omenești* publicasem dăunăzi o corespondență din Jara-de-Jos, în care se reprobă participarea activă a d-lui avocat de-acolo Dr. Ioan Giurgiu la un concert unguresc. Se spunea în acea corespondență că dl avocat s'a înfruptat pe când era student din bursele societății „Transilvania” și că lumea românească e în drept să aștepte fapte mai românești dela d-sa. Dl avocat ne răspunde acum și ne asigură că și-a săvârșit fapta mânat de cele mai curate intenții și că a ținut să cucerească și în felul acesta, — în interesul cauzelor românești locale și mai ales în interesul „eghemoniilor” Românilor în comună, — simpatiile conducătorilor administrației și pe cele ale familiei contelui ungar din localitate. Ne spune că a găsit „aprobarea” unor colegi mai „bătrâni” și că mulțumită activității d-sale în direcțiunea indicată, la concertele ungurești s'au cântat și piese muzicale românești.

Nu tragem la îndoială bunele intenții ale d-lui avocat, trebuie să constatăm însă cu durere că argumentele ce ni le produce poartă toate pecetea unei mentalități atrofiate deja de considerațiile oportuniste, cele atât de primejdioase și propii a destrămării conștiința societății românești în localitățile învrăstăte. Societatea românească, fie ea ori și unde, și mai cu seamă tocmai în localitățile cu o societate ungurească inteligentă (în lara sânt 862 locuitori Români și 900 Unguri!), numai „prin ea însăși” poate să prospereze, observând cea mai întransigentă atitudine față cu cei ce vor s'o fărâmițeze și să-i distrugă conștiința națională prin adaptarea ei la mișcările sociale și culturale cele atât de streine și dușmănoase nouă. Societatea românească trebuie înaintea recucerită și susstrasă curentului străin, prin o propagandă intensă a cultului românesc, prefutindeni. Legitimitatea acestei propagande rezidă în caracterul nostru de rasă deosebită și n'avem s'o temem de funcționarii administrativi și n'avem să cucerim „simpatiile” cele atât de periculoase ale acestora.

Din momentul când cultura națională a societății noastre va fi atins nivelul și intensitatea celei a societății ungurești, și din momentul când societatea ungurească va fi reunoscut absurditatea desființării noastre ca eam, din acel moment, da, va putea să porcească curentul armonic de apropiere între ele două societăți. Până atunci însă orice propiere și orice amestec social va fi în avantajul societății și culturii ungurești și va însemna o necontenită pierdere de teren pentru naționalitatea și cultura noastră. Nu pntem deci sancționa greșala dlui avocat Giurgiu și lorim să-l vedem revenind la convingeri mai omânești și mai adevărate.

— **După pilda ungurească.** Se poate mândri și Ungaria că stă în fruntea tuturor statelor Europei ce privește falsul diplomelor. Sânt loar abia câțiva ani de când cu cazul pseudomedicului din comitatul Turzii, care provăzută diploma falsă a fost numit doctor de plasă între Români, fiind preferit ca patriot de rasă — cu toate că era jidan botezat — candidaților cinstiți cari se prezentaseră la concurs. Și șarlatanul a practicat câțiva ani de zile în

dragă voie, până când i-s'a înfundat și l-au vârlt în pușcărie.

Acum după doi ani împliniți primim o știre de aceeaș natură din Austria — se chiamă că nu poate ține pas cu Ungaria, ce privește falsul diplomelor. Cazul s'a întâmplat la universitatea din Lemberg, unde a venit un tânăr „savant” cu dublă diplomă de doctor și a cerut să i-se dea o catedră. Senatul universitar examinându-i atestatele a constatat că testimoniul de maturitate e falz și se crede că și diplomele de doctor sânt pe acelaș calapod. Cazul a făcut mare senzație în cercurile poloneze, dar fiindcă „savantul”, întocmai ca și doctorul nostru, e de neam și are legături extinse, se fac încercări ca să fie trecut sub tăcere.

— **Biserica românească în Viena.** Primim următoarea mulțumită publică:

Când tinzi spre o țintă înaltă grea, multe piedici ți-se pun în cale, multe greutateți ai de doborât — și în drumul acesta greu ori-ce sprijin, cât de mic, e un far călăuzitor. De atâția ani urmărim scopul de a zidi o *biserică* și a înființa un *internat* în Viena; de atâția ani avem de luptat cu atâtea greutateți. Sufilete nobile și pătrunse de însemnătatea cauzei noastre se ridică, însă, spre a ne sprijini în acțiunea noastră.

Dl I. Oncescu, notar pensionat din Sebeș, ni-a trimis în luna lui Noemvrie frumoasa sumă de 500 cor. întru amintirea răposatei sale soții Florica; ne ținem de plăcuta datorință a-i exprima și pe această cale mulțumitele noastre cele mai călduroase.

La apelul trimis către băncile românești din România și Ungaria au răspuns până acuma: 1) „Banca Națională a României” cu 1000 lei, 2) Soc. de asigurare „Națională” din București cu 300 cor., 3) „Banca Generală Română” din Brăila cu 100 cor., 5) „Banca” Vâlcea” din R. Vâlcea cu 100 lei.

Tuturor binefăcătorilor acestora le exprimăm și pe această cale mulțumitele noastre, asigurându-i că ajutoarele ce ni-le trimiț vor avea la timpul său roade bogate.

Pentru comitetul soc. rom. ort. jubiliar—imperial pentru zidirea unei biserici și înființarea unei comunități bisericești în Viena. *Dr. Mihail Popovici* secretar, *Alexandru Lupu General i. r.* președinte.

— **Traul unui ministru în temniță.** Fostul ministru danez Albert a fost osândit la 8 ani temniță.

Sentința e destul de aspră, dacă luăm în considerare, că în Danemarca cel pedepsit dela 6 ani, în sus sânt trimiși în temnița din Jütland, la Horseni, care are un regulament foarte strict. Albert va trece prin patru gradețuni ale pedepsit.

Primul grad, numit pregătitor (line 3 luni și servește pentru acclimatizarea întemnițatului.

Sub durata acestui timp, cel pedepsit are voie de a se retrage în celulă sau de a lua parte la munca comună.

În a doua gradețune vine munca silnică, care se face la un loc cu ceilalți osândiți. Se deosebesc patru clase, după felul disciplinei administrate, așa că din clasă în clasă li se mărește libertatea, și plata pentru lucru. În cazul cel mai bun după 4—5 ani poți ajunge gradul următor, care se mai numește și „grad de tranziție” pe când într'adevăr dispoziție spre libertate. Ultima stație este agrăriarea condiționată, pe care o ajung cel puțin după 6 ani. Osânditul trebuie să dovedească o purtare exemplară. Gradul acesta îl va ajunge Albert de abia în 1916, când va părăsi temnița în etate de șasezeci și cinci de ani.

— **Greva funcționarilor dela căle ferate din Italia.** Ziarul oficios al funcționarilor căilor ferate din Italia atacă violent guvernul și amenință că vor împiedeca serbările jubilarie prin grevă generală, iar ca greva să fie succesă nu se va mai da prin telegrame semnalul începerii grevii, ci se va statori din nainte.

— **Balzac despre rîs.** Într'o scrisoare adresată lui Victor Hugo, renumitul romanțier Honoré de Balzac face și unele observări cu privire la rîs. »Omul sincer rîde cu *a* deschis, cel plictisitor cu *e* sau cu *i*. Cel care amestecă în rîs vocalele *a* și *o* este impertinent până la nerușinare. Cel care rîde cu *o* este darnic, cel cu *u* este sgârțit și viclean. Vor trăi bine cei căsătoriți, dacă unul rîde cu *a* și celalalt cu *o* și *i*. Oamenii grași și tari rîd mai lărmuitor, decât cei slabi, al căror rîs îți pare o tusă întreruptă. În risul oamenilor răgușiți este ceva asemenea urletului. Sânt periculoși și neîncrezători cei cari nu rîd nici când. Risul reținut arată rea voință».

— **La fondul Dr. D. P. Barclanu pentru ajutorarea călfelor (sodalilor) fără de lucru al »Reununii meseriașilor sibiieni» au mai dăruit:** Dem. Vidrighin, casier (M. Osorhely) și soția sa Hareti n. Pop. 1 cor. Gheorghe Babeș, învățăcel pantofar, 50 bani, Dr. Vasile Safiu, paroh (Brașov) și copiii săi Eugen și Hortensia, 1 cor. Patrichia Pintea, inv. penz. (R. j.) 20 bani, Ioan Medrea, inv. (Telna) soția sa Ana n. Stoicuta și copiii lor Pompiliu, Cornelia și Hortensia, 1 cor. și Eugenia Tordășianu profesoară 10 bani.

— **La fondul Victor și Eugenia Tordășianu pentru înzestrarea fetelor sărace al »Reununii meseriașilor români sibiieni» au mai dăruit:** Iosif Pușcariu, adv. (Brașov) 1 cor., Eugenia Berescu (Făgăraș) în amintirea unchiului său Petru Cioa 2 cor., Ioan Miclăuș, învățător (Pianul-superior) 1 cor., Victor Reti, sodal zidar 20 bani, Alexia Cibru, inv. (Data-rom.), soția sa Eva și copiii lor Aurelia, Otilia, Sever, Emil și Remus 1 cor., Ion Braniște, par. (Toarcă), soția sa Ana n. Gherghel și copiii lor Gheorghe, Valer și Ana, din prilejul aplicării fiului, respect. fratelui lor Victor, absolvent de VI. cl. gimn. la compactorie în Viena 1 cor.

— **Mulțumită publică.** Iubitul nostru preot dl Dimitrie Popoviciu, care ne lăcetat aduce jertfe pentru biserică și școala noastră, ne-a dăruit din nou o frumoasă Evangheliă în preț de 320 coroane. Bunul Dumnezeu să-i răsplătească însuț. Noi, fiil lului sufletestii, îi mulțumim și pe această cale.

Cermei, 3 Ianuarie n. 1911. În numele parohiei Ștandor Florea episcop.

— **Foc într'un tren.** Pe linia dintre Petersburg și Gorno s'a aprins vagonul de clasa a treia al unui tren. Mașinistul a observat focul, dar crezând că nu se va întâmpla nenorocire până la proxima stație, — a dat viteză mare, ca să ajungă mai repede. Focul însă luase proporții mari așa că sosind trenul la Suvaros vagonul era aproape în întregime distrus. Dintre pasageri au scăpat numai c l carl au sărit din tren. Sunt mei mulți morți și zece răniți grav.

x **Cele mai potrivite cadouri de Crăciun și Anul-nou** în asortiment bogat din cauza lipsei de spațiu se vind cu prețuri foarte ieftine. Mare și bogat asortiment de sticlării moderne și frumoase, portelan obiecte de lux și cadre. **Fischer Mór, Andrássy tér 20.** Palatul Fischer. Telefon pentru comitat ș-orăș Nr. 568.

x **Atragem și pe calea aceasta atențiunea on. părinți,** ca cumpărările de Crăciun să le efeptuiască la **Kovács Béla** magazin de modă pentru copii, **Cluj-Kolozsvár Király tér nr. 1.** În întreg Ardealul acesta este unicul magazin de articlii pentru îmbrăcăminte copiilor. Firma garantează pentru calitatea bună a mărfurilor ei și pentru serviciu prompt. În provincia trimete mustre din orice articlii în bransa aceasta.

Magazinul poate fi cercetat fără obligamentul de a cumpăra.

x **Din esenția mea se poate pregăti pe lingă o economisire de 200% ieftin acasă după carte ușor**

Telefon nr. 467.

=KARDOS GYULA=

cea mai mare fabrică de trăsuri sudungară

emesvár Gyá:város Háromkirály-ut 14. (Casa proprie.)

Mare magazin de trăsuri noi și folosite. —

Pregătesc lucruri de fierar, rotar, șelar, de lustruit și orice reparări de bransa aceasta, cu prețurile cele mai moderate. Preț curent, gratis și franco. Tot aici se mai pot căpăta omnibuse pentru 6 persoane cară funebre, felurite căruțe »landaner» cu preț. moderate.

și curat licher, rum, rachiu și coniac. **Esență pentru 1 litru 50 fileri.** Rachiu alai, Anisette, Piersică, Benedictin, Chartreus, Pere imperiale, Amar, Chimin, Cafea, Coniac, Maraschino, Roze, Vanilia, **Esență pentru 1 litru rum, de amanas și rum de lamaica 32 fileri.** **Esență pentru 1 litru rachiu de prune, de drojii și trebere 20 fileri.** 1 litru spirt de 96% rafinal 2 cor. 20 fil. Părul cărunt și mustața căruntă se vopsesc bine cu vopseana »IDEAL« pentru păr care e nesticăcioasă. Preț 1 cor. Se află de vânzare în toată coloaarea la **Fekete Mihály**, droguerie la »Iger« în Murăș-Oșorheiu (Marosvásárhely).

— **Lozurile Loteriei Reuniunii Femeilor Române din Arad.** »Reuniunea Femeilor Române din Arad« aranjază pentru sporirea fondului de zidire a școlii de fete o **loterie de obiecte**, a cărei tragere va fi în primăvară!

Lozuri se află de vânzare și la **Librăria »Tribunei«** și la tipografia »Carmen« în Cluj. Preț 1 cor. plus 10 fil. porto. Recomandat 35 fil.

Cronica socială și artistică.

Concert în Timișoara. Tinerimea română din Elisabetinul Timișorii invită la concertul împreunat cu reprezentățiuni comice și umat de dans, ce va avea loc la 7 Ianuarie n. (localul unde vor avea loc aceste producții nu e indicat pe invitări). Inceput la orele 8 și jumătate seara.

Anul Nou în Viena. Societatea academică social literară »România Jună« invită la serbarea »Revelionului« ce va avea loc în Park otel Hietzing din Viena la 31 Decembrie 1910 (13 Ianuarie 1911) Inceputul la orele 9 seara. Sotree-Toilette, ori costum național românesc. Venitul curat este destinat pentru înființarea unui »Aluneu« pentru studenți săraci din Viena. Bilet de persoană 4 cor., bilet de familie 10 cor.

ECONOMIE.

Procurare de altoi. Cu dorința de a sta în ajutorul cultivătorilor noștri de pomi, am luat hotărîrea, să procurăm în primăvara viitoare un număr mai mare de altoi meri și peri, pe cari să-i punem cu preț redus în vânzare.

Pentru a ne putea orienta la procurare, rugăm pe toți cari doresc să se provadă prin noi cu pomi altoiți, să ne aducă la cunoștință, cel mai târziu până la 25 Ianuarie n. 1911 soiul și numărul altoitor în câți reflectează.

Sibiu, 27 Decembrie 1910.

Comitetul central al »Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiu«. **Pant. Lucaș**, președinte. **Vic. Tordășianu**, secretar.

Un cerc economic. Sub acest titlu dl. fostul M há us S. scrie următoarele în gazeta ungurească »Za ánd« din Brad:

«In ținutul acesta, unde se fac cele mai gustoase poame din lume, ale cărui nuci sunt un articol de negoț mondial, sărăcia se lățește an de an tot mai îngrozitoare.

In mâna unuia popor sărguincios și priceput ținutul acesta ar aduce milioane, dar așa, cum e astăzi, lipsa și necazurile ne rînjesc din ferestrele dela tot mai multe colibe.

Iubiți domni preoți, învățători și economi cu pricepere! Până când să privim cu mâinile în sân ouștirea acestui popor, când natura a binecuvântat cu toate darurile ei a-est ținut, dar bleștii oameni, din nepricepere și înapoie în lucrurile economiei, nu știu folosii aceste daruri?

Dar nu e păcat dela Dumnezeu a lăsa acest popor, uitat de toată lumea, în întunec și în cadere tot mai repede în prăpastia sărăciei și a nimicirii? Oare nu e datoria noastră cea mai sfântă a-i opri cu sfaturile și ajutorul nostru din această cădere?

Și să mă credeți, domnilor, la aceasta nu trebuie decât puțină bunăvoință, dar această bunăvoință să fie sinceră și, ce e mai mult, să fie

departe de interese personale și mai ales de poilitică.

Ministrul nostru de agricultură, dupăcum arată mai multe îndrumări ale sale, năzuște a veni în ajutor poporului căzute spre sărăcie și a o ridica în picioare.

O astfel de îndrumare e, între altele, și circulara sa către arhierii tuturor confesiunilor, în care-i roagă să îndemne învățătorii și preoții la schimbarea felului învechit de economie a poporului și să-l facă mai potrivit vremilor de azi.

Aceasta mă îndeamnă a vă adresa acest apel, căci sânt deplin încredințat, dacă în ținutul acesta s'ar reduce sămănarea cerealelor, iar în schimb s'ar produce mai mult nutreț și deci mai multe și mai bune vite și dacă s'ar înființa pometrii potrivite, bunăstarea ținutului s'ar ridica văzând cu ochii.

Direcțiuni în privința aceasta putem căpăta numai din experiențele mai multora, făcute în mai multe locuri, — drept aceea să ne însoțim la o tovrășie economică, unde cunoștințele practice necesitare ale unora să fie întregite cu experiențele largi ale altora!

Oare vom înțelege acest glas cel puțin în cazul al unsprezecelea?

Bursa de mărfuri și efecte din Budapesta.

Budapesta, 3 Ianuarie 1911.

Prețurile cerealelor după 100 klg. a fost următorul:

Grâu	
De Tisa — — — — —	23 K. 05
Din comitatul Albei — — — — —	22 « 30
De Pesta — — — — —	22 « 80
Bănățenesc — — — — —	21 « 85
Dunărean — — — — —	22 « —
De Zimoni — — — — —	20 « 70
Cucuruz — — — — —	10 « 60
Secară — — — — —	15 « —
Ovăs — — — — —	16 « 68

Incheierea la orele 1 și jum.

Prețurile sînt a se socoti după 50 klg.

1911 grâu pe aprilie — — —	11 K. 09
1911 grâu pe Maiu — — —	11 « 01
1911 grâu pe Octomvre — — —	10 « 62
1911 secară pe April — — —	7 « 78
1911 ovăs pe April — — —	8 « 41
1911 cucuruz pe Maiu — — —	5 « 57

BIBLIOGRAFIE.

La Librăria Tribunei se află de vânzare:

Cărți poștale ilustrate de Crăciun, cu inscripțiune românească și anume:

Năsterea Domnului,
Ingeri cu pom de Crăciun.
Copilași cu pom de Crăciun.
Dame frumoase de Crăciun.
Pisaguri de iarnă cu stra, etc. etc.
Butaia costă 6, 8, 10, 12, 14 și 16 fileri.

Cărți poștale ilustrate pentru gratulări de anul nou:

Purceli în europian, cu potcoavă etc.
Purceli gratulând à 6 fil.
Hornari gratulând à 6 fil.
Copil cu Purcel à 12 fil.
Gopii gratulând à 14 fileri.
Ch puri hazii à 8-10 fil.
Dame frumoase cu copii à 14-16 fil.
Copilași ca hornari à 16 fil. ș. a.
» Bibl. copiilor și a tinerimii vol. III. 1.—
» » » » » IV. 1.—
Polezii pentru copii, culese și publ. de G. H. 150
Popo, cum au petrecut 3 copii în Italia . 3.—
Povești din 1001 nopți . . . . . 3.—
Cartea ilustrată pentru copii și copile de G. Simu . . . . . —50
Povești cu multe chipuri . . . . . 1.—
Teatru Basme și Poezii pentru copii și tinerime . . . . . 2.—

Cadouri de Crăciun pentru copii.

50 de istorioare morale pentru băieți și băiete de amicul copiilor cu 6 chipuri colorate (cartonată) . . . . . —80
100 basme și istorioare pentru copii după

diferiți autori străini de Ioana Cornelia Delattismana 250
Ciorap de piele, povești americane de I. Fenimore Cooper, prelucrate de Smara cu 11 ilustrațiuni . . . . . 3—

Adelina-Olteanu-Maior. Biblioteca copiilor
» vol. I. 1.60
» Bibloteca copiilor, vol. II. 1.60

La Librăria Tribunei se află de vânzare următoarele Căttindare:

Calendarul „Minervei“

Prețul e 1.40 Cor. plus porto 72 fil. Calendarele se pot trimite numai ca pachet, ca să nu fie confiscate la poștă.

Poșta Redacției.

»Nemulțămîtul«. Nu putem să ți răspundem, și de astădată, decât că chestiunilor personale de natură acestia nu le mai putem deschide coloanele. Ja-bele dintre preoți nu pot să intereseze publicul mare. Și nici nu ne simțim în drept să ne pune drept judecători în chestiuni ce aparțin în mod direct la sfera de competență a singurului lor care poate să judece velenățile dintre preoți și care este consistorul. Adresați-vă decu acolo.

A. M. »Impăcarea« e scrisă cu litera atât de mărunță și indescifrabilă încât culegătorii refuză a o culege. Scrieți-ne mai limpede și mai celer.

Poșta Administrației.

Dr. Pompiliu Nistor, Zernesti. Am primit 2 cor. abon. până la 1 Iulie 1911.

Emanoil Comșa, Brad. Am primit 14 cor. abonament până la 1 Iulie 1911.

Emilian Novacoviciu, Racășdia. Am primit 1 cor. în abonament; mai aveți 5 cor. până la fine anulul 1910.

Redactor responsabil: **Iuliu Giurgiu**

»Tribuna« Institut tipografic, **Nichin** și coo

Dr. Stefan Tămășdan,

medic univ. specialist în dentură,
Arad, vis-à-vis cu casa comitatului.
Palatul Fischer Elz. Poarta II.
Consultații dela orele 8-12 a. m. și 3-6 d. a.

2 culegători tipogra

se primesc imediat în tipografia Tribu
Leafă după tarif.

Credit pe ipotecă, pe cambiu

și pentru oficiantii
mijlocește

Herzog Sándor

ARAD,

str. Weitzer János 15.

Telefon nr. 376.

CAFEA și TEA

Extras din catalogul lui **Kotány János**:

Cafea brută:

Jamaica 1/2 Chlgr.	Cor. 1.55
Portorico 1/2	> 1.40
Cuba 1/2	> 1.60
lava aur 1/2	> 1.60

Cafea prăjită:

(In prăjitoria electrică proprie).

Calitate bună 1/2 Chlgr.	Cor. 1.60
fină 1/2	> 1.80
Mixtură foarte fină (Cuba, Aur, Me- nado, Mokka) 1/2 Chlgr.	Cor. 2.20

Tea:

Rămășițe de tea 1/2 Chlgr.	Cor. 2.50
Tea de Congo 1/2 Chlgr.	> 3.—
Mixtură pentru familie 1/2 Chlgr.	> 5.—
Tea Imperială foarte fină 1/2 Chlgr.	> 6.—
Tea Ceylon foarte aromatică 1/2	> 6.—
Mixtu de excelență de prăjituri pentru tea 1/2	Cor. —75

Rum:

1 ltru rum pentru tea de familie	Cor. 1.70
1 „ „ fin de Brazilia	> 2.20
1 sticlă 7/10 rum fin de Jamaica	> 3.30

Renumitul ardeiu **Kotány** se vinde în cutii originale.

KOTÁNYI JÁNOS

mare comerciant de cafea și tea.

ARAD.

(Seghedin, Budapesta, Viena, Döbling, Ber-
lin, Abazia.)

József főherceg ut Nr. 3, în edificiul băncii
Arad Csanádi Takarékpénztár.

Numărul telefonului 809.

Birou de informații!!

Cunoscând multele lipsuri ale publicu-
lui românesc din provincă, m'am ho-
tărit să deschid în Budapesta un

Birou de informații și Agentură românească.

Orice informație relativ la petițiile în-
aintate la ministerii și la alte foruri, orice
informații comerciale și în general în
orice cauză dau în restimp de 2—3
zile, ori-și-cui resolvând toate chestiile
în modul cel mai cinstit. Urgitez rezol-
virea petițiilor. Vorbesc în persoană cu
referentul cauzei și rog rezolvire favo-
rabilă. Fac totfelul de mijlociri comer-
ciale și comande. Prețuri moderate,
serviciu prompt, informații detaliate.

La aviz aștept la gară.

L. OLARIU, Budapest, Lajos-u. 141. III.19.

Gaut doi învățăcei

care posed limba română și maghiară și
posed barem una clasă gimnazială, pe lângă
condițiuni de tot favorabile.

Traian Baicu,
comersant în Zalatna.

Ieftinul tîrg de Crăciun a lui

Aszódi

Nagyvárad, Str. Kossuth. (Palatul
SAS.)

Aduc la cunoștința prea onoratului public
din loc și jur, că mi-au sosit din proaspăt
fructe sudice. Curmale stafide, smochine,
castane uriașe de Tirol, alune italiene, nucii
de cocos, portocale dulci ca mierea și lămâi
coapte, fructe sudice zaharisite, prăjituri
admirabile pentru ceai, cele mai nobile
soțuri de ceai chinezesc, romuri engleze și
franceze veritabile pentru prețuri surprin-
zător de ieftine. Bogat asortiment de bom-
boane de Crăciun și Anul-nou. Cafea pră-
jită proaspăt din 8 mixturi, din care rog
on. mușterii să facă o comandă de probă.

Cu deosebită stimă:

Aszódi Mihály

import direct de cafea și ceai din Triest
mare negustor de zaharicale.

Numărul telefonului în tot comitatul 635.

Fabricația cea mai bună de

PIELE

și de tălpi, fabricația proprie de partea
de sus a ghetelor, în asortimentul cel
mai mare, cu toată scumpetea se găsesc
cu prețurile cele mai ieftine
în magazinul de pele al lui

Gyöngy Sándor

BUDAPEST III., Tavasz-u. 1.

Distins cu diplome
de recunoștință
în anul 1904.

Catalogul il-
strat a prețu-
rilor gratuit.

M. Schromm

mechanic

Brașov—Brassó
Hosszú-utca No. 27.

Recomandă în atențiunea onor. public
din loc și jur

marele său atelier mehanic

anajat în Brașov, Hosszú-utca 27, unde
se efectuează tot-felul de lucrări atingă-
toare în aceasta branșă, precum:

mașini de cusut, biciclete,

gramofoane și apaducte,

pe lângă prețurile cele mai convenabile
și execuție solidă și punctuală.

SCHAEFER RICHARD GÉZA

lăcătar tehnic,

pentru zidiri, instalare de apaduct și canalizare în
ARAD, strada Batthyányi Nr. 17.

Pregătește cordoane pentru râuri, trepte
și balcoane, vetre de fier din fier făurit.

Atelier de instalare:

Rățele de țevi pentru apaduct. Jațuri
fără miros. Pissoare, spălătoare, odăi
de baie și aranjare de ori-ce sistem
— pentru încălzire centrală.

NOUȚATE! Mode de cogulare de autogen
sau automat cu ajutorul acetilenului sau oxig-
nului, prin ce obiectele stricate pregătite din
fier făurit, oțel, fier vărsat și aramă în modul
acesta se pot repara ușor, conform scopului.

Premiat la Paris în anul 1908 cu diplomă
de croitor.

Fanta István croitor de haine bărbătești în Cluj—Kolozsvar, Szentegyház-u. No 1.

Iși recomandă

atelierul de croitorie pentru bărbați

corespunzător cerințelor moderne de
azi, unde se vând cele mai moderne
materii de haine din țară, scoțiene
și engleze. Pregătește cu prețuri ieftine
pardesii, paltoane ușoare și
de iarnă, precum și cojoace (bonzi)
pentru oraș, ș. a.

Primul atelier ardelean aranjat cu putere electrică pentru scobirea
pietrelor și fabrică de pietrii monumentale.

Gerstenbrein Tamás és Társa sculptor și mă- iestru pietrar.

Atelierul central al magazinei: Cluj-Kolozsvar, Dézsma-u. 21.

Magazin de pietrii monumentale

fabricate proprii din marmoră, labra-
dor, granit, sienit, etc.

Kolozsvar, Ferencz József-ut 25.

Biroul central:
Nagyszeben, Fleischer-gasse 17.

Filiale: Déva și Nagyvárad.

Babós Béla fabricant de instru- mente muzicale în

Sibiu, (Nagyszeben) Piața-mică 24.

Unicul fabricant în Sibiu.

Cel mai ieftin și cel mai
bun depozit de cumpărat
pentru orice instrumente,
precum: violine, țitere,
clarinete, harmonice,
și totfelul de instrumente
de suflat din alamă, etc.

Cele mai bune și mai ieftine corzi de violine. Mare depozit de
Gramofoane în diferite mărimi, precum și Scala-Record.
Mare asortiment de plăci pentru gramofoane cu prețuri ieftine.
Comandele se efectuează prin trimiterea banilor înainte sau prin
rambursă. Reparaturile se execută artistic și cât se poate de prompt.

Fabrici de gheață

Aranjamente răcitoare

după sistemul compresiv succes de amoniac sau sulfur al firmei BORSIG precum și

Aranjamente complete pentru abatorii

de calitate cea mai bună expedeză

FIRMA SCHLICH,
turnătorie de fier și fabrică de mașini soc. pe acții

Budapest, Váci-ut 45-47.

Nr. telefonici: 74-76, 74-77 și 98-58 (int.)

Cu prospecte servim gratuit.

Institut de pictură bisericească în Sighetul-Maramureșului.
(Templomfestészeti Müintézet, Máramarosszigeten).

Cancelaria: Piața Erzsébet-főter No. 11, ușa 18.

Ne angajăm pentru pictarea în stil modern și foarte artistic a internelor bisericilor, icoane pe cerime, fresco, icoane pe altar, altare construite de iconostase, auritură, pictarea icoanelor de iconostas, crucifixe, icoane la încrucișarea drumurilor, pictarea icoanelor sfinte și a ori-ce soiuri de icoane bisericești.

Renovăm foarte frumos iconostase și altare vechi, iar pictarea, abducerea cu marmoră și auritura lor o executăm cu cea mai mare artă și cu prețuri convenabile, — parohiilor mai sărace eventual și pe lângă plățirea în rate.

Examinarea bisericilor, măsurarea, înțelegerea mai amănunțită — la fața locului o facem gratis, cu planuri și prospecte servim cu plăcere.

Mașini de cusut pentru treburi casnice sau industriale, de cea mai bună fabricație.

biciclete și gramofone

se pot cumpăra cu prețuri moderate

și plățire în rate favorabile la

Bodor Béla

magazin de mașini de cusut și biciclete în

Făgăraș, Str. Honvéd Nr. 11.

Motoare șvedeze pentru olei brut!

(Brevetul lui Hirsch Frank, Stockholm)

în poziție orizontală și verticală.

Mașini motorice ieftine și sigure, se pot instala oriunde.

Motoare sistem Diesel.

Motoare cu gaz.

Motoare

cu benzină, în cea mai bună execuție! Execuție promptă.

Surányi Victor

inginer tehnic diplomat, fabricant de mașini agricole

Bpest, VI, Teréz-körút 21.

Cereți catalog.

Atelierul de fotografiat a lui

Csizhegyi Sándor

Cluj-Kolozsvár, Piața Mátyás király-tér Nr. 26.

(Lângă farmacia lui Hintz).

Aici se fac și se măresc cele mai frumoase fotografii, deasemenea acvarele, picturi în olei, specialități pe pânze ori mătase cari prin spălare nu se strică. La firmă fiți cu băgare de seamă n'o confundați, Cluj-Kolozsvár, piața Mátyás király-tér 26, lângă farmacia lui Hintz.

Referindu-vă la „Tribuna” veți avea favor în prețuri.

Cel mai mare magazin de gluaerice și ceasornice, clasornicar, givaergiu și opticar

Tamás István Gyulafehérvár, Piața Hunyadi - (lângă Hotel Elisabeta).

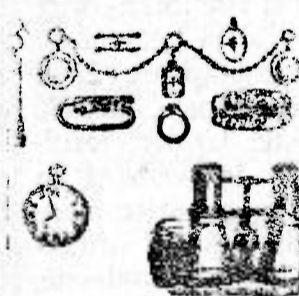
Recomandă ori-ce juvaere de aur și argint, ca lanțuri de aur pentru bărbați și termometre pe lin

femei, ceasornice de buzunar, fabricație din Svițera, ca renumitele ceasornice

Omega și pendulele și deșteptătoare

Becht, ochelari, articole optice,

ere pe lângă prețurile cele mai moderate și serviciu conștiințios. Toate comanda sunt a-se adresa cu încredere la firma de sus

gă prețurile cel mai convenabile.

Reparaturi de ceasornice și juvaere

pe lângă garanție

Cumpăr aur sfârmat și argint precum și ori-ce juvaere

STEIN MIKLÓS

— fabrică de tăiat pile —

Oradea mare — Nagyvárad.

Fabrica: Damjanos-u. 30. Magazin: Teleki-u. 33.

Recomandă fierarilor și comerțanților atelierul său de tăiat pile bine aranjat, unde se pregătesc pile mici și mari din oțel vărsat de prima calitate etc. Primește spre scobire pile mici și mari vechi cu prețuri ieftine.

— Telefon pentru oraș și comitat Nr. 318. —
Atelierul special de reparat al renumitei firme:

Schmerek E.

— Temesvár-Józsefváros, Bonház-u. 14. —

Primește tot-felul de reparări și transformarea motoarelor cu benzină, gaz și ulei brut, absorbitoare de gaz, locomobile cu benzină și ulei brut și Arlapuri p. trier. Bastimente cu benzină, pompe-motor. Mașină de fabricat gheață. Montări specialiste de mori cu prețuri moderate, precum și reparări de automobile, bastimente și biciclete-motor. Depozit de articole tehnice. Fișile magnetice. Unsoari. Material de condensajune. Arzătoare cu acetilen. Material pentru instalări cu electricitate. Cereți catalog de prețuri și prospect gratuit. — Serviciu conștiințios

— Telefon pentru oraș și comitat Nrul 318. —

Se știe însă, că pentruca să înaintăm și să putem ținea piept cu cerbicie în aceste vremuri de vrășmășie, ne trebuie ca mijloc de viață cu deosebire 3 lucruri: Bani, iar bani și tot bani.

Ca să ajungem la ei, în starea în care ne găsim acum e greu, fiindcă dintre cele 2 părți, pe care le avem, numai una singură muncește cu adevărat, înmulțind de-a dreptul averea națională, adică pătura țărănească. Prin urmare tot razimul nostru, tot izvorul nostru de câștig, de învâșuire ne e numai într-o singură pătură până acum. Iată ceiace ne face să fim îngânjurați și să cerem grabnic încă două părți producătoare, adică o puternică pătură de industriași și alta de negustori români cuși, cari să lege și să unească cele două, cari le și avem, formând astfel din poporul nostru un întreg unic și nedesbinat, un trup întreg românesc.

Să propovăduim așa dară înaintarea și sprijinirea acestor părți pretutindeni, urde calcă picior de român, căci altfel — vai nouă! Nu vă puteți închipui ce înfruntare puternică are asupra vieții economice, înfruntarea unor așa părți.

Prin ele producția crește, promovând circulația, încurajând spiritul de născocire, foarte de lipsă speței omenești, ca să-și poată ușura și înfrumuseța traiul. Apoi aduce neațărnarea materială și morală. Fiind așa — și așa este, — dacă vom sprijini, vom întări, vom mări mult și statornic pătura noastră de mijloc, iată încă o avere, ce o câștigăm ca prin minune, fără multă bătaie de cap, prin singura putere a voinții.

Țările înaintate au înțeles de mult, că trebuia să-și intruzeze și pătura mijlocie națională. Iată deci, lămurită, minunea născocirii și amenințătoarei lor propășiri! Trebuie în sfârșit să înțelegem nevoile și cât mai e vreme, să ne însușim de aceiași ideie, îndeplinind o ca să putem înainta, ca să putem fi mai cu stare, căci agricultura, industria, și comerțul sânt cele mai mari și necesare izvoare de avuție ale poporului. Trăinicia lui deci și sporirea lui se va putea statornici cu temelii numai pe aceste trei mai sigure mijloace, astăzi nesocotite prosteste.

Traian V. Țăranu.

„Ce-i lipsește poporului românesc?”

— O conferință a d-lui N. Iorga. —

Ploiești, 20 Dec. v.

Secția Ploiești a Ligii Culturale e de sigur una din cele mai mari și mai harnice. Vineri seara a organizat o serbare frumoasă în sala Cooperativei. Miezul acestei serbări a fost conferința dlui Nicolae Iorga despre: „Ce-i lipsește poporului românesc.”

Dl Iorga nu este unul din obișnuții conferențieri. În fiecare idee, fiecare frază a conferinței sale simți că ai în față un om cu un ideal nou pe care-l propovăduiește cu toată țaria convingerii și a sufletului său. El îl stăpânește și-l străbate toată ființa. Simți că în tonul de ironie și sarcasm, în dosul dispoziției de satiră politică nu este un gol, ci o credință adâncă, un entuziasm mare și mereu vibrant pentru acel ideal. Pentru aceia dl Iorga nu poate fi trecut între obișnuții conferențieri, cu aerele solemne, cu poza studiată, cu manuscrisul caligrafiat, cu fraza pieptănată bine

și cu comparațiile sclivisite, așezate la distanțe măsurate, spre a-și face efectul sigur, calculat înainte. Nimic nu-i pregătit și studiat la dânsul. Fără un cuvânt notat pe hârtie, dânsul stă în picioare într-o altitudine firească lângă masă și începe a vorbi într'un ton de conversație naturală, fără a ridica [sau a coborî] glasul vre-odată, fără pauze și efecte studiate cari să explodeze înainte, ca minele submarine așezate la locuri precizate. Ca un puvoi de munte vin cuvintele sale, cu puterea căderii din înălțime, răpind pe toți cu sine.

Fără îndoială dl Iorga este unul din cei mai mari educatori ai neamului nostru. Mai ales aici în Ploiești, opera sa educatoare e de o supremă necesitate și utilitate. Un oraș mare de vre-o 50.000 de locuitori, bogați și harnici, cu ziare, circulație de bunuri, dar fără un trecut, o tradiție unitară, fără un suflet deosebit al lor. Această masă cam amorfă trebuie transformată într'un organism viu cu gândurile și credințele sale cari îl mână și spre o țintă moră, nu numai materială.

Învățăturile dlui Iorga pot fi însă citite cu mare folos și în Ardeal. Să nu ne socotim mai presus de ele Dimpotrivă noi avem mai multă nevoie decât oricine de acele virtuți cari lipsesc poporului românesc: *conștiința de sine, solidaritatea națională și idealul național.*

Dar să rezumăm pe cât e cu putință conferința dlui Iorga.

Dl Iorga a început în tonul criticii sarcastice. Întrebarea aceasta: *Ce-i lipsește neamului românesc?* ar fi fost primită altădată cu mirare, începe d sa. Poporului nostru nu-i lipsește nimic. Sântem un popor desăvârșit. Împăratul Traian bicuind pe Daci, a ales tot Romani curaj și i-a așezat aici pe platurile acestora bogate. Avem deci curățenia de rasă într'un grad cum nu o au nici Francezii, nici Spaniolii, nici chiar Italianii cari s'au amestecat toți cu Germanii și Celții. În evul mediu am fost bulevardul creștinătății. Și cine a fă ut cea diniaie armată permanentă? Noi. Mircea-cel-Mare a întocmit-o. Noi am dat după Hașdciu și cea dintâie libertate de conștiință, mult înainte de a o cunoaște Europa. Toate neamurile și credințele s'au adăpostit la noi, chiar și nașle răpitoare. Am fost și gazdă de hoși, fără folos pentru noi, încât se poate spune că la noi era: *vai de gazdă, halal de musafiri.* (Răsete, aplauze). Noi am avut armată românească desăvârșită, cum ne-a descris o Bălcescu, și avem și azi cel mai fertil pământ, care supoartă orice gospodărie evreiască, pentru care robim tot noi. Avem munți și văi frumoase, curg râurile de vale de se face o irigație naturală, păcat că n'a dat Dumnezeu și un cadastru natural. (Răsete, apl. Auziunea de mai sus atinge un partid politic care ceruse în programul său cadastrul și irigații pentru România). În sfârșit clima e temperată, vara e cald de te topești și iarna frig de îngheți, dar clima altfel e temperată; numai guturaiul trebuie să fie o importanță străină.

Românul e viguros — de-i ies oasele prin piele. Dar nu-i nimic, cheltuiește din prisosul lui de energie. Bărbații sânt ca niște uriași iar femeile nu au nici un cusur, albe la obraz și frumoase, nu mai îmbătrânesc dela 20 de ani înainte. Animalele românești sânt, asemenea omului, viguri ase Așa i și bouleanul nostru care va deveni cu timpul un bou de buzunar (Răsete); cai noștri cei vestiți, erau mici și iuți, și se fac, cu cât mai mici, cu atât mai iuți (Răsete).

Aurul circulă din belșug în țara noastră. O știe toată lumea, până la inițiatorii de întreprinderi moderne, cu prețuri ca la Alexandria și în Pera. O știu celebritățile străine, cântăreții și actorii vestiți plătiți cu prețul înzecit — după ce au îmbătrânit. Știu toți că sântem un popor mai bogat, încât plătește dobândă mai mare. Datoria publică o plătim ca niște *grand-seigneur-i*, nu cu socoteli migăloase și înguste ca Bulgarii și Sârbii proști. Cine are din moștenire simțul libertății? Numai Românii. Am fost totdeauna un popor foarte liber, care suferă apăsările oricărei administrații, iar în alegeri nația liberă dă cele mai nelibere rezultate. (Apl.)

Cine ține la cultură și biserică așa ca poporul românesc? Dacă Românii ar fi în halul de incultură al Bulgarilor și Sârbilor, ai vedea la noi biblioteci publice, dar noi nu mai avem nevoie de ele.

Apoi a început, dela o vreme, o nouă judecată de strașnică ofensă împotriva noastră. A eșit atunci vorba; *ca la noi, ca la nime.* Începurăm să vedem că totul e minciună. Și atunci critica a început. În asemenea atmosferă a prins și vestita giună pornografică a unui capelmaistru neam, caracterizând țara românească.

Va să zică am trecut odată dela părerea de popor modern la extremul contrar, la critica batjocoritoare. Și curios, unii credeau în amândouă judecățile opuse. Am unit *lăudăroșia* cu *insulta față de sine.* Acelaș fenomen îl observăm azi la Englezi. Dacă vorbești cu un englez, îți zugrăvește un tablou jalnic despre decăderea modernă a Angliei. În negoț pierdem terenul, zice el, parlamentul e în discompunere, neamțul ne bate pretutindeni, în industrie și în flotă. Dacă însă te pui să l aprobi, imediat englezul se schimbă și îți cere respect pentru țara sa. Vedem deci la englez amândouă elementele de critică și de încredere în sine, pe când la noi ele se prefac în caricatură. La noi în loc de *critică* găsești *ponegritre*, în loc de *încredere*, *lăudăroșie.* A venit timpul să ne îndreptăm. (Apl.) S'a spus despre indivizi, că niciodată *nu știu cât ar putea să știe.* Cu dreptate și mai multă s'ar putea spune asta despre un popor. El trebuie să munciască și cu hărnicie să facă tot ce ar putea face, căci *întreându-și înaintașii, te mai fi la nivelul lor.*

Ce ne trebuiește deci nouă, judecându-ne serios și real? Trebuie să ne formăm o *creștere nouă.* Să păstrăm dela înaintași tot ce a fost bun în creșterea lor și să adăugim ce ne trebuie pentru desăvârșirea noastră.

Dacă l-ai întreba pe un cetățean ce-i lipsește, și-ar răspunde cu nevoile sale personale. Țăranul ar cere pământ, meseriașul clienți, negustorul capitaluri și împrumuturi ușoare. Funcționarul s'ar plânge de lefuri mici, mai mici ca — pălăria cucoanei sale.

Unii ar dori de două ori mai mulți jandarmi, de două ori mai mulți suprefecți, căpitani de județe. Alții cer de două ori atâți vlădici, crezând că unde vor fi șaisprezece, plouă darul lui Dumnezeu, după atâtea rugăciuni.

Noi nu vom întreba ce-i lipsește cutărei categorii sau clase, ci nației întregi. Și atunci răspunsul e ușor: *ii lipsește să fie o nație*, un popor ca oricare altul. Se va întreba cu mirare: nu sântem o nație? Dar cine răstoarnă guverne, cine alege, cine plătește biruri și face manifestații? Nu poporul? Într-o vreme i-se zicea și *boborul.* (Răsete) Avem într'un anume senz un popor, e biata nație care muncește ogorul. Dar noi îl înțelegem altfel, nu pe țărani numai, ci pe toți la oală, poporul întreg și tocmai conștiința aceasta ne lipsește.

Neamțul când spune *das deutsche Volk* e străbătut de conștiința asta. Ultimul socialist uită atunci pe Marx și e în stare să-i facă noaptea o manifestație de simpatie împăratului, nu ziua de burghezu. (E vorba de manifestația pe care i-au făcut-o în Berlin muncitorii noaptea împăratului cu prilejul înfrângerii partidului socialist la alegerile din anul 1907). Și atunci acest împărat care e numai oțel și armatură, care ai crede că și când se culcă, doarme în platoșe, cu coiful în cap și în vârful coifului cu vulturul lui Lohengrin, acest împărat s'a înduioșat, și ridicându-se din pat a vorbit poporului. Pentru ce această manifestație pentru împăratul? Pentru că manifestații vedeau în el întruparea poporului german, și-a sufletului său.

Aceiaș concepție a poporului la Francezi, acești oameni pe cari îi taxăm ca ușori și dușmani oricărei cărmuirii, acest popor care fiecare an îi face cărmuirii câte o leacă de năcaz ca să fie modest și mai zmerit. Când au auzit unii că *noi trebuie să trăim pentru noi*, au zis că și formula aceasta politică, e o plantă exotice la noi, ca atâtea altele. Ei și Franța care e o pepinieră de idei exotice, a dat o strălucită dovadă de sentiment național, când a plătit lui Bismarck cele cinci miliarde ca despăgubiri de război. Cel din urmă țaran francez și a deșertat atunci ciorapul cu economii și-a zis: Asta-i pentru zestrea fiicei mele, asta-i pentru gospodăria hăiatului

meu, când va fi mare le dau pe amândouă, căci mai întâi de toate *soldatul prusian trebuie să părăsească pământul Franței!*

Tot așa la Italiani. Emigrantul Italian care pleacă în Argentina, abonează gazete italiene și chiamă pe scriitorii Italiani să i vorbească despre patria lui. Și când acolo, pe pământul nemăsurat de departe se face o înfrățire între scriitorul de Amicis și muncitorul cu palma aspră, recunoaștem că și în această nație există *poporul Italian* ca o creațiune dumnezeiască ce nu se stinge niciodată.

Și așa cea dinfăie datorie a noastră e să fim și noi *un popor*. Iar pentru aceasta se cer *trei virtuți*.

Mai întâi se cere *conștiința de sine însuș*, adică să știm ce avem și ce sântem. Dar unde să învățăm aceasta, în care școală și la care obiect? Să învățăm la fizică, la matematică sau la chimie? Unde să așezăm plusul acesta despre noi înșine? La religie, la geografie? Dar la geografie se învață lungimea riuilor, înălțimea munților, nu conștiința națională. De ex. știți câți locuitori are Iașul?

Răspunzi: 70,000. Ei dar ce fel de oameni sânt aceștia? Sânt Români, sânt străini, sânt sănătoși, sânt bolnavi? Răspunzi: nu știu, nu mă privește, *asta-i secundar*.

La istorie? Se învață tot astfel, ani, cifre și date.

În alte țări educația națională o fac gazetele, dar nu acele cu senzații despre sinucideri și omururi. O fac apoi *conferențele publice*, dar nu de acele netrebnice și cu multă muzică străină. O face viața politică care nu stă în insulte, ci viața adevărată politică, cu acel element moralizator al preocupărilor politice serioase, al discursurilor mari ale oamenilor politici, pe cari citindu-le, fiecare cetățean simte un fior de mândrie că face parte dintr'un neam cu astfel de oameni.

Un scriitor german, încă în viață a primit dela un elev o scrisoare, cu rugămintea să nu mai publice nici o operă. Avem să învățăm atâtea date și atâtea titluri de opere din literatură, spunea elevul, la dvoastră avem înleznierea că nu învățăm decât anul nașterii, și operele publicate până acum. Vă rugăm să nu mai publicați și altele, căci ne sporii materia de învățat (Risete). Acesta-i felul cum judecăm și noi obiectele de învățământ: ca o sarcină neplăcută, învățată fără voie. Școala trebuie reformată pentru ca să se dea copiilor educație națională și profesorii să-și înțeleagă menirea altfel decât ca un mijloc de existență.

La noi există numai elementele unei vieți *materiale*, nu însă și *morală*. Școala trebuie să ne-o dea! Atunci nu vom mai vedea la geografie numai cutare riu sau oraș, și cutare ținut *pentru sine*, ci ca o parte dintr'un întreg, din acel popor de 10 milioane de oameni harnici și destoinici cari ar putea fi unul din cele dintâi popoare ale Europei.

Pentru aceia ne trebuie virtutea *solidarității naționale*.

Oamenii noștri politici, ce i drept, ne vorbesc mereu despre această virtute. Ei au devenit un fel de capelmăstri cari nu cântă din nici un instrument, ci dirigează orchestra ca *armonizatori ai intereselor sociale*. Ei ne vorbesc mereu de împăcarea intereselor diferitelor clase, a țărănimii cu boierimea, a consumatorilor cu producătorii și nu știu că armonia intereselor sociale rezultă dela sine din sănătate, ca simțul de bine al omului sănătos. Ei vor însă potolirea fiecărui dureri sociale în parte, cum ai potoli la un bolnav durerea de cap, de stomac, de inimă etc.

Ei potolesc mereu — până la cea mai deplină liniște, în care nimic nu se mai mișcă și se stânge — până la moarte. (Risete. Apl.)

Solidaritatea națională vine din creșterea națională. Când țărăni și boierii, meseriași și negustorii, toți la un loc vor fi *un popor*, atunci vom avea sentimentul solidarității naționale.

Și precum omul sănătos trăiește, se mișcă, și în capul lui răsar idei limpezi, ținte ce-și propune, asemenea când un popor e sănătos și ră sare în minte *un ideal*. Așa au făcut Nemții. Au

inceput înainte de 1800 să lucreze. Toți au muncit pentru educația națională, dela scriitorii cei mari, până la cel din urmă dascăl, ce întocmea calendare. Ei au crelat *conștiința de sine și solidaritatea națională* a poporului german. Când munca aceasta a fost isprăvită, ei au zis: să facem o singură împărăție puternică. Aceasta a fost faza a treia, *idealul*, iar a patra fază a fost *acțiunea determinată de ideal*. Și vedem că azi poporul german e cel mai puternic și cel mai bogat din Europa și cu toate acestea nația germană nu e nici mai inteligentă, nici mai harnică, nici mai morală (mai ales în clasele de jos) ca la noi.

Când vom urma deci ca ea, când ne vom simți toți una, când ne vom birui neștiința și relele porniri; când vom avea acele sentimente și însușiri naționale, vom ajunge ce trebuie să fim.

Aplauze nesfârșite au răsplătit pe dl Iorga.

După conferință am avut parte de mai multe bucăți muzicale bine executate. Dșoara *Sevastia Bărbulescu* a cântat bucăți românești și străine (*Răsai lună, Bagă Doamne luna'n nori, Cântă puinul cucului*, apoi scena V. actul III. din *Lucia di Lamermoor* și *Non canto piu* de Tosti, în sfârșit *Mugur-mugurel* de Dima) iar dl *Stelian Polizu: Mândruțică de pe vale* (de O. Spirescu), *Din vre-un vis*, apoi *Di provenza* din *Traviata*.

Aternarea melodiilor românești cu cele străine a fost o delectare plăcută. Dșoara *Bărbulescu* și dl *Polizu* au stors dese și repetate aplauze. Deosebit de bine a acompaniat elevul *Albu*, la pian.

În sfârșit un elev, dl *Mușetescu* a spus trei anecdote de Speranță, producând mult haz.

Succesul serbării a fost deplin, și servă spre laudă și persoanelor cari conduc secția *Ploiești a Ligii culturale*.

Coresp.

„Adaos“ la „răsunetul“ lui Șuluțu

sau

Cum discută un „președinte venerabil“?

De Dr. I. Lupaș.

VI.

Dl Șuluțu susține, că eu aș fi batjocorit memoriile d-sale și că aș fi așteptat să-mi laude cartea. Doamne ferește! Eu aș fi cel mai nenorocit autor de scrieri istorice, dacă s'ar fi întâmplat să scape din condeiul dlui Șuluțu vre-un cuvânt de laudă despre cartea mea: „Viața lui Șaguna“. Despre memoriile d-sale numai atâta am afirmat și voi susținea totdeauna, că autorul pare a fi fost condus la alcătuirea lor mai ales de nobila intenție de a se immortaliza pe sine și pe ai familiei sale. Cine crede, că această afirmațiune a mea ar fi nebazată, poftescă să controleze, cetind însuși aceste scrieri polecite „istorice“ și examinând autoexhibițiunile caraghioase ale autorului.

Nici istoriografia secolului al XVII-lea nu poate arăta cu una cu două asemenea produse istorice amuzante. Dacă eu sânt de părerea, că lucrările „istorice“ ale dlui Ș. trebuie primite și utilizate cu mare precauțiune, fiind foarte problematică valoarea lor științifică — am iarăș mângâierea, că nu sânt singur de această părere, căci și B. persiflează cu destul succes activitatea „istorică“ a dlui Șuluțu, scriind în broșura sa la pag. 7 următoarele: „*Pare că a scrie istoria contemporană ar fi tot atâta, cât a culege anecdote de ale vânzătorilor, a le grupa în 2-3 coale și a le titula memoriu...*“ Sânt de părere, că și la pag. 467 vol III din „*Părți alese*“, unde B. vorbește de anume „istorici“ cultivători ai „anecdotelor de petrecere“, tot la dl Șuluțu face aluzie.

Firește pentru aceste păreri ale mele dl Ș. nu va pregeta a mă gratifica cu epitetele de: obraznic, infam, laș, mizerabil, fiindcă am îndrăzneala a le spune în publicitate, după cum am avut curajul a demasca și broșura clandestină, care, după dorința „venerabilului“ autor ar fi trebuit să rămână „intra muros“. — Vezi, asta-i „venerabile“ eu, în rusticitatea mea, n'am putut tolera, ca președintele „Asociațiunii“ să aibă la activul său fapte, de cari trebuie să se rușineze însuș în fața lumii. Căci, după „rustica“ mea părere, un asemenea președinte trebuie să fie în toate privințele un om corect și superior, ceea ce am văzut cu mâhnire, că „Venerabilitatea Ta“ n'ai putut să fii și nu ești. Pentru aceste grave scăderi ale caracterului dlui Ș., pe cari am avut virtutea „rustică“ a le demasca, am fost timbrat, că aș fi om „fără creștere și fără caracter“, pe când dl Șuluțu va rămânea, probabil, în considerația amicilor săi financiari și pe mai departe ca un *bărbat integru*, cu creștere și cu caracter; mai ales cu caracter!

Cât pentru „rustica natura“, mărturisesc, că sunt mândru de originea mea de țaran, de cioban din cel mai frumos colț de țară. Am ieșit din opincă și îmi este foarte scumpă această opincă, pe care o prețuiesc mai mult decât toate blasoanele și pieile de câne, cu cari se mândresc atâția imbecili și nevrednici.

Mai departe afirmă dl Șuluțu, că m'aș fi „turtit“ însumi, prin cartea mea, care mi-a adus premiul „Academiei Române“ și decorația Majestății Sale Regelui Carol. Nu doresc alta, decât să-mi ajute Dumnezeu să mă mai pot „turti“ și în viitor prin astfel de lucrări.

Și câte nu afirmă încă dl Șuluțu? Imposibil să exhauriez aici toate născocirile lui, căci aș abuza prea mult de paciența on. cetitorii. Promit însă, că voi mai reveni de câte ori dl Șuluțu va mai tipări vre-un „răsunet“, o să-l întâmpin cu un „adaos“. După cum se zice: „*nulla dies sine linea*“, tot astfel în viitor nu va rămânea nici un „răsunet“ al dlui Ș. fără „*adaosul cuvenit*“.

Încă o insultă a dlui Șuluțu, și voi termina.

Fiindcă am avut „obraznicia“ de a scrie o carte voluminoasă despre Șaguna, iar nu o bazaconie ca broșura lui Șuluțu despre Iancu, fiindcă consistorul metropolitan a fost atât de marinimos, încât *din venitul net* al acestei cărți mi-a acordat și mie $\frac{1}{3}$ ca onorar; și în sfârșit fiindcă Academia Română a aflat de cuviință a premia această carte, dl Șuluțu se crede în drept a mă numi „*streber*“ și „*autor gheșeftar*“!... Și se laudă cu cele 800 *coroane*, cu cari afirmativ a contribuit la „fondul Avram Iancu“. Dar ce sânt aceste 8 *sutișoare de coroane* „venerabile“ față de zecile de mii, ce ai încasat *pe nemuncite ca membru în direcția Albinei*? Zilele trecute mi-a comunicat unul dintre cei mai serioși și mai bineinformați funcționari dela „Albina“, că în timp de 30 de ani, de când este dl Șuluțu membru în direcțiunea acestei bănci, a încasat peste 100.000 de coroane ca tantieme și mărci de prezență, ori cum le mai zice. Întreb: nu este aceasta o „*pomană*“ însutit mai mare decât premiul, cu care Academia Română a aflat lucrarea mea vrednică de a o distinge? Și în schimbul acestei *sume enorme* de 100.000 ce *echivalent intelectual sau moral* a jertfit dl Șuluțu pe altarul națiunii? Memorii, răsunete, adaosuri și diatriba?!

Când voi ajunge și eu să merit titlul de „gheșeftar“, când voi încasa și eu zeci și sute de mii, șezând în direcția „Albinei“, atunci am să aduc o jertfă mare pentru binecuvântata memorie a dlui Șuluțu: voi tipări diatriba lui din „Drapelul“ în atâtea sute de mii de exemplare, câte sute de mii Români știutori de carte se vor găsi atunci în această țară. Și voi trimite fiecăruia câte un

Cei cari
doresc: **mobile**

bune,
frumoase,
ieftine,

să se adreseze cu toată încrederea fabricanților de
mobile
Székely și Rétii
dla Marosvásárhely,
(Plaza Széchenyi 47).

La cerere prezentăm și în provincie bogata noastră colecție. La înțelegere aparte expedăm franco în ori ce parte a Ardealului. - Atelier de primul rang
— Mare asortiment de —
trusouri pentru mirese.

Gramofone și plăci,
Aprinzători original „Imperator”,
lampioane de buzunar

se găsesc mai ieftin
în marele magazin de fabrică
a lui

Tóth József, Szeged, Könyök-u 3.

Vânzare și pe rate.

Cereți gratuit prospectul de prețuri.

Se caută revânzatori.

Voiești a economisa bani?

Voiești și D-ta să cumperi marfă bună ieftin? cercetează deci **magazinul de ghete, pălării și modă pentru bărbați a lui Korányi**, pentru că numai aci se poate cumpăra mai ieftin, **marfă bună și frumoasă**. — În interesul propriu să vă convingeți și să fiți atenți la firmă!

Korányi Jenő

Arad, Szabadság-tér 3.

(Fosta localitate alui Winternitz)

Prețuri scăzute!

Ghete tari pentru muncitori
manufactură dela fl. 2-60
Box-Bergsteiger dela 3-75
Box american sau Chevro
de la fl. 6-50 în sus.

Ghete cu șirete pentru dame
dela fl. 2-70 în sus.
Ghete box cu șirete p. dame
dela fl. 3-50 în sus.
Ghete p. copii, băieți și fete
deja dela 80 cruceri în sus.

Foarte mare asortiment de ghete p. baluri.

Ghete pentru bărbați, femei copii, fete și băieți de totfelul și de tot prețul.

Mare depozit permanent de cele mai noi pălării, cravate și totfelul de albiuri.

LITSCH JÁNOS, atelier de instrumente muzicale în

Versecz
Kudrici-ut 5, colțul străzii Deák Ferenc.

Recomandă în atenția onoratului public din loc și jur, magazinul său de instrumente muzicale provă:ut cu puteri de prima forță unde se află, vioară, tamburine, armonice, gramofone, tobe, celine, triaungule, oboe, f.aute, clarinete, g.ante, etc. cari toate se pregătesc și se repară pe lângă prețuri moderate.

Instrumente vechi se primesc pe lângă prețurile cele mai mari posibile. Comandele se execută prompt.

CĂRBUNI

Prusești și Cochs

calitățile cele mai bune și
cu prețurile cele mai ieftine

se pot căpăta la

: Roth József :

Arad, Eötvös-u. 3.

Telefon 63.

Telefon 63.

Nr. telef. pentru oraș și comitat 509

BANI

pe moșii și case de închiriat din Arad

cu amortizație de 10—70 ani

după mărirea sumei împrumutate cu 4, 4¹/₄, 4¹/₂, 4³/₄ și 5%, pe lângă dividendă de mijlocire și amortizație de interes corespunzătoare până la valoarea cea mai mare.

Spese anticipative nu sunt, la dorință anticipez speșele de intabulare, convertez datorile de interes mari.

— Resolvare grabnică, serviciu prompt —

SZÜCS F. VILMOS

Reprezentanța pentru mijlocirea de împrumuturi a

Institutului pentru credit fonciar din Sibiu

pe teritoriul comitatului Arad, orașului Arad, comitatului Bichiș, Gyula, Ciaba.

ARAD, Karolina-utcza 8. (Casa proprie.)

(Lângă filiala Poștei.)

Prizează pe lângă onorar acuzitorilor de afaceri abili și demni de încredere.

JOHAN GENSTHALER

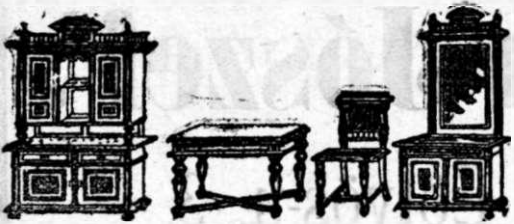
giuvaergiu și clasornicar,
în Orăștie. Szászváros.
Filială în Szászsebes.

Vânzare de juvaere, de aur și argint
și ceasornice pe
lângă garanție și
prețuri moderate. —

Să fac orice reparaturi
de juvaere și ceasor-
nice de aur, repede
precis și ieftin. — —
Serviciu conștiințos. :-

MAGAZIN DE MOBILE**Joan Réthi**

șimplar artistic pentru edificii și mobile, în
Sibiu — N.-szeben, Elisabetg. 20.

Primesc ori-ce lucrări pentru aranjamente de
școale, biserici, magazine, birouri și
locuințe, deasemenea pentru clădiri, lucrări
în cel mai modern stil, pe lângă livrare
promptă prețuri moderate și din material uscat.
Desemne și proiecte fac grabnic și gratuit.

DR ALEXICI VLADIMIR**SANATOR, AMBULATOR ȘI BAIE MINERALĂ**

ARANJATE FOARTE MODERN.

PANCIOVA.

PANCSOVA.

TELEFON NR. 181.

Reacția boalei de sânge după Wassermann—Dungen—Noguchi. Trac-
tarea boalei de sânge cu serul Quéry și cu absenbenzolul și cu arsen-
benzolul lui Ehrlich. — Vindecarea tuberculozei după Dr. Spengler sau
Koch—Wolff—Eisner. — În stabiliment se vorbește și românește. —

Din gură 'n gură merge vestea bucuroasă de Crăciun că
renumitul atelier fotografic **ERVIN KARGER, Lugos** Strada -
Bisericii

deja numai pentru 8 cor.

execută după oricare fotografie:

Înmăririi de platină în mărime naturală (Passepartout) ca cadouri de Crăciun. — —

Surprindetivă părinți!

Surprindetivă copii!

Măsură: 30×40 cm. numai Cor. 8.—, mărimea II-a 50—60 cm. numai

Cor. 15.—, mai mare decât mărimea naturală 64×100 cm. numai Cor. 20.—

Renumele Armei mele garantează lucrările artistice; numai lucrări de artă!!

Lucrări slabe sunt escluse!

Expediere de 2 ori în 48 ore!

Serviciu prompt și conștiințos. Lucrările neconvenabile să mi-să retrimită.

Avis.

Aduc la cunoștința on. public, că pră-
vălia mea ce sustă de 40 de ani o disolv și
mărfurile din magazin le vând cu prețuri
surprinzător de ieftine.

Cu deosebită stimă:

Kuttn Gyula,

Arad, Szabadság-tér 18.